

Po toči na Krminskem iščejo pot do pomoči

13

Tržaški Kras je za turiste zanimiv, še posebno za Avstrijce, ki so pri nas kot doma, pravijo na kmetiji Lupinc

6

Mittelfest: z nedeljsko plesno predstavo se je zaključil letošnji festival, o katerem bodo obračun podali danes

10

Zaključek enotedenskega Intercampusa

8

Primorski dnevnik

TOREK, 26. JULIJA 2011

Št. 176 (20.191) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 660071

Pismo manjšine v prave roke

SANDOR TENCE

Pismo, ki ga je predstavništvo slovenske manjšine v zvezi s Špetrom včeraj poslalo italijanskemu predsedniku Napolitanu, znova dokazuje, da je vprašanje dvojezične šole zelo resno. Zato je prav, da so zastopniki Slovencev o tem direktno obvestili najvišjega državnega predstavnika, garanta ustavnih pravic in državljskih svoboščin.

V Špetru, kot smo že večkrat zapisali, se prepletajo številna vprašanja. Evakuacija šolskega poslopja lanskega marca, češ da ne odgovarja protipotesnim predpisom, je sprožila tehnične, pedagoške in politične probleme. Navidez brez večjih težav rešljivo gradbeno-urbanistično vprašanje je našlo tako daleč, da smo lahko danes upravičeno v skrbeh za prihodnost šole, ki pomeni veliko upanje za Benečijo in Benečane.

Pismo Napolitanu prihaja v času, ko je predsednik republike daleč najbolj priljubljena in ugleda vredna osebnost v Italiji. Človek, ki v tej hudi gospodarsko-finančni situaciji, naraščajoči politični zmedbi na desni in levi in krizi vrednot, pooseblja poštenost, moralno pokončnost in občutek za zakonitost.

Predsednik republike je že večkrat pokazal občutljivost do problemov slovenske manjšine in se zavzel za celovito izvajanje zaščitnega zakona. Napolitanova beseda bo torej še kako dobrodošla za špetrsko šolo in za Beneške Slovence.

SLOVENSKA MANJŠINA - Pobuda skupnega predstavništva

Poziv Napolitanu glede špetrske šole

Pisali tudi italijanski in slovenski vladi ter Deželi FJK

GRADIŠČE - Vstop v CIE dovoljen le poslancu

»Grozljive razmere«

Carlo Monai srečal obupane ljudi - Protest novinarjev, ker jim je vstop prepovedan

GRADIŠČE - »Grozljivo. Tega, kar sem videl, nisem pričakoval. Življenjske razmere mojega psa so boljše.« S temi besedami je poslanec Carlo Monai ubesedil prizadetost po včerajšnjem obisku v centru za identifikacijo in izgon (CIE).

Vstopil je po skoraj enournem čakanju pred vhodom; ko je s poslansko izkaznico poskusil vstopiti skozi železna vrata, ga je policist pospremil ven (na fotografiji, A.W.). Moral je čakati, čeprav imajo parlamentarci inšpekcijsko pravi-

co in lahko vstopijo v vsak italijanski zapor. Ob njem so se protestne mobilizacije pred centrom udeležili še nekateri politiki in skupina novinarjev, ker jim je vstop v CIE prepovedan.

Na 12. strani

ČEDAD - Predstavništvo Slovencev v Italiji je opozorilo italijanskega predsednika Giorgia Napolitana na zelo negotovo usodo dvojezične šole v Špetru v Beneški Sloveniji. Pismo so podpisali člani predstavništva in sicer slovenska senatorka v italijanskem parlamentu Tamara Blažina, slovenska deželna poslanca Igor Kocijančič in Igor Gabrovec ter predsednika manjšinskih krovnih organizacij - SKGZ in SSO - Rudi Pavšič in Drago Štoka.

Dopis so v vednost poslali tudi italijanski šolski ministrici Mariastelli Gelmini, predstavnikom Slovenije in Furlanije-Juljske krajine ter vodji deželnega urada za slovenske šole Tomažu Simčiču.

Na 3. strani

Občina Trst: UDC
o prostorskem načrtu

Na 5. strani

Trst ljubi jazz
in Luttazzija

Na 7. strani

Goriški občinski svet
še zadnjič o EZTS

Na 12. strani

Prekerni šolniki
za pravične kriterije

Na 12. strani

Jadralca Ugrin in
Juretič na članskem EP
v zlati skupini

Na 17. mestu

NORVEŠKA Breivik včeraj prvič pred sodniki

OSLO - Desničarski skrajnež Anders Behring Breivik, ki je v petek v napadih v Oslu in na bližnjem otoku Utøya ubil 76 ljudi, je včeraj prvič stopil pred sodnika. Zaslišanje je potekalo za zaprtimi vrati, na njem pa je Breivik med drugim izjavil, da sta bili v njegovi organizaciji še dve celici. Sodnik je napadalcu odredil osem tednov pripora.

V Oslu pa se je sinoči zbralo več kot 100.000 ljudi, da bi se poklonili žrtvam petkovega dvojnega napada. Večina je nosila v rokah vrtnice, simbol laburistične stranke.

Na 11. strani

Trst, Ul. Battisti, 2
Tel. 040-7606012

*Žepne ure in
broške za
Kraško obcet*

MORE INFO:
www.rockbatuje.com

**ROCK
BATUJE**

ŠPORTNI PARK BATUJE
PETEK 29.7.2011

GUNS 2 ROSES (GB)
SKALP DJ RIKI
FOREVER DEEP (it)
FOSGEN
SUNDAY MORNING LIVE TATOO
FREE CAMPING! **VSTOPNINA 5 EUR**

ČEDAD - Manjšinsko predstavništvo pisalo predsedniku Napolitanu

Učencem dvojezične šole treba zagotoviti pravico do izobraževanja

Dopis so poslali tudi šolski ministrici, Deželi Furlaniji-Juljski krajini in slovenski vladi

ČEDAD - Predstavniki skupnega zastopstva Slovencev v Italiji so v zvezi s stanjem dvojezične dvostopenjske šole v Špetru naslovili na predsednika italijanske republike Giorgio Napolitano, ministrico za šolstvo Mariastello Gelmini, predsednika Deželnega odbora FJK Renza Tonda, deželnega odbornika za šolstvo Roberta Molinara, podtajnika na zunanjem ministrstvu sen. Alfreda Mantico, ravnateljico deželnega šolskega urada za FJK Daniela Beltrame in vršilca dolžnosti vodje urada za slovensko šolo Tomaža Simčiča ter v vednost pristojnim vladnim predstavnikom v Sloveniji dopis, ki ga v celoti objavljamo:

Obračamo se na Vas kot predstavniki skupnega zastopstva Slovencev v Italiji, da Vam predstavimo težek trenutek, ki ga doživlja Večstopenjski zavod z italijansko-slovenskim poukom v Špetru in za rešitev katerega, žal, do danes ni videti jasnih in hitrih odločitev. Še posebej zaskrbljujoč pa je položaj dvojezične nižje srednje šole.

Po evakuaciji in posledičnem zaprtju šolske stavbe v Ul. Azzida 9 dne 5. marca 2010 so učence in dijake, ki obiskujejo Večstopenjski zavod,časno namestili v druge prostore v Špetru: vrtec (65 otrok) v nekaj učilnic v Dijaškem domu, osnovno šolo (111 učencev) delno v Dijaški dom, delno v severno krilo nekdanjega učiteljskega, nižjo srednjo šolo (43 dijakov) pa v nekaj uradov v pritličju sedeža Gorske skupnosti Ter-Nadiža-Brda.

Predsednik republike Giorgio Napolitano in desno lep prizor s špetske dvojezične šole. Fotografija je bila posneta ob pričetku šolskega leta 2007-2008

NM

Za posebno problematično se je med lanskim šolskim letom izkazala prav ta zadnja rešitev in upati je bilo, da bo dvojezična nižja srednja šola s prihodnjim šolskim letom našla,časno, zavetje v tamkajšnji italijanski nižji srednji šoli Dante Alighieri, in to v duhu sodelovanja, kot je poudarila Ministrica za šolstvo, ko je dejala, da »bodo potrebne majhne žrtve na obeh straneh: dvojezični šoli namreč zaradi objektivnih razlogov ni mogoče zagotoviti popolne logistične enotnosti, od drugih šolskih ustanov, ki delujejo na istem teritoriju, pa se pričakuje, da bodočasno prispevale k rešitvi

problema šolskih prostorov za dijake dvojezične šole«.

V tej situaciji je seveda temeljnega pomena vloga krajevne občinske uprave, ki je v začetni fazi razmišljala o tem, da bi za dvojezično nižjo srednjo šolo poiskala gostiljubje v šoli Dante Alighieri in je skladno s tem predvidela tudi prilagoditev stavbe varnostnim predpisom. Na zadnjem občinskem svetu, 30. junija 2011, pa se je z glasovanjem večine izrekla proti tej rešitvi, svojo odločitev pa je utemeljila tudi s »težavami upravljanja in promiskuiteto«.

Ta sklep in splošno stanje globoko ob-

žalujemo, obenem pa nas vse to tudi močno zaskrblja. Dvojezična šola v Špetru raste iz leta v leto in to je izraz njene kvalitete in zadovoljstva uporabnikov oz. družin. Za našo skupnost gre za ustanovo primarnega pomena, ki edina v videnski pokrajini zagotavlja izobraževanje tudi v slovenskem jeziku, poleg tega pa zaradi svojega evropsko naravnane pedagoškega in izobraževalnega modela predstavlja cvetico na gumbnici celotnega deželnega in širšega šolskega sistema.

Izbire krajevne občinske uprave dejansko hudo penalizirajo del učencev in di-

jakov istega območja, obenem pa ustvarjajo velike težave družinam in šolskemu osebju.

Iz vseh teh razlogov in na podlagi vabila Ministrice za šolstvo k sodelovanju in medsebojni obogatitvi, Vas prosimo, da posredujete, zato da bo tudi učencem dvojezične šole zagotovljena pravica do izobraževanja v sprejemljivih okoliščinah in predvsem, da se odpravi diskriminacija napram tistih, ki so se odločili za dvojezično izobraževanje.

Senatorka Tamara Blažina, deželna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič ter predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka.

Kje lahko najdeš toliko idej za manj denarja kot v trgovini IKEA? Na razprodajah v trgovini IKEA.

Ceneje
30%

BENNO
stojalo za
CD/DVD
cm 20x17x202
breza, bukev,
rjava črna

24,50*/kos
namesto **35**

Vrača se najbolj priljubljeno obdobje za varčne ljudi: popusti v trgovini IKEA do 40% na izdelke za tvoj dom.

Če si član IKEA FAMILY te čaka dodaten popust na mnogo že znižanih izdelkov.

Za informacije o datumih in podrobnostih o popustih obišči spletno stran www.ikea.it

*Do razprodaje zalog.

POPUSTI DO 40%

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

PROSTORSKI NAČRT OBČINE TRST - Mnenje in predlogi stranke UDC

Podpora umiku Dipiazzove variante O smernicah naj steče javna razprava

Nastop bivšega občinskega svetnika Roberta Sasca in podpredsednika rajonskega sveta za 3. okrožje Piera Ambroseta

Sredinska zveza UDC podpira odločitev tržaškega župana Roberta Cosolinija in njegovega odbora, da se popolnoma umakne varianta št. 118 k občinskemu prostorskemu načrtu in da se oblikujejo smernice na nov načrtu, o katerih naj steče široka javna razprava, v kateri naj bodo soudeležene vse krajevne stvarnosti. To stališče sta na včerajšnji tiskovni konferenci v prostorih kavarne Tommaseo poudarila nekdanji občinski svetnik ter bivši predsednik občinske komisije za urbanistiko Roberto Sasco in podpredsednik rajonskega sveta za tretje okrožje (Rojan, Greta, Barkovlje, Kolonja in Škorklja) Piero Ambroset.

Sasco in Ambroset sta opozorila, da je stranka UDC zagovarjala umik variante, ki jo je izdelala nekdanja desnosredinska uprava Roberta Dipiazz, že pred letom dni, saj ji je bilo možno oporekati tako s tehničnega kot upravnega vidika. Med glavnimi pomanjkljivostmi variante sta govornika označila pomanjkanje strukturnega načrta in poročila o geoloških značilnostih ozemlja, v slučaju odobritve prostorskega načrta pa bi tvegali gradnje pri Banih ali pa nastanek t.i. turistične cone pri Padričah, poleg tega je varianta št. 118 onemogočala kakršen koli družbeno-ekonomski razvoj Krasa, ki bi z odobritvijo prostorskega načrta po mnenju UDC celo tvegali izpraznitev, medtem ko bi morali tam razvijati turistične dejavnosti, t.i. bed & breakfast in kolesarske poti ter ovrednotiti tipične krajevne proizvode.

Najslabši možen scenarij pa je po mnenju Sasca in Ambroseta ta, da bi po umiku variante št. 118 (o tem sklepu bo tržaški občinski svet razpravljal v četrtek) enostavno začel ponovno veljati prejšnji prostorski načrt, ki ga je svojčas sprejela nekdanja levosredinska uprava Riccarda Illyja. Zato stranka UDC za september predlaga široko javno razpravo o smernicah za novi prostorski načrt, v kateri bi morali biti soudeležene gospodarske organizacije, politiki, predstavniki prostih poklicev, okoljevarstvene organizacije in srenje. Kar se tiče same stranke, pa bo ta županu posredovala jasne predloge, je dejal Sasco.

Med cilji propadlega Dipiazzovega prostorskega načrta je bila tudi sprememba namembnosti območja bivše vojašnice pri Banih

KROMA

OBČINA TRST - Seja komisije za proračun

Soglasno o popravku za kritje stroškov za popravilo centra za invalide v Ul. Weiss

Druga komisija tržaškega občinskega sveta, ki je pristojna za proračun in finance, je na včerajšnji seji pod predsedstvom svetnika Igorja Švaba (Demokratska stranka-Slovenska skupnost - na sliki KROMA) soglasno sprejela popravek k občinskemu proračunu za leto 2011 in proračunu za triletnje 2011-2013, po katerem naj se iz presežka lanskega občinskega proračuna nameni vsota 140.000 evrov za kritje stroškov druge tranše del za popravilo stavbe središča za invalide v Ul. Weiss v parku bivše umobolnice pri Sv. Ivanu. Omenjena vsota predstavlja tisti del skupnega zneska (sedemsto tisoč evrov), ki ga mora za kritje del prispevati Občina Trst, medtem ko mora preostalih 560.000 evrov prispevati

Dežela Furlanija Julijska krajina.

Komisija je dalje vzela v pretres resolucijo svetnika Carla Grillija (Lista Di-

piazza), ki predlaga, da bi, če bi se za to pokazala potreba, seje občinskega sveta spremljala tudi oseba z znanjem abecede gluhomemih, ki bi potek seje tako »prevajala« morebitnim prisotnim gluhomemim občanom. O predlogu se komisija ni dokončno izrekla: gre za zanimiv argument, kjer pa se je treba soočiti s potrebo po specializirani in usposobljeni osebi, ki pa je ni mogoče zaposliti, o tem pa se bo vsekakor moral naknadno izreči občinski svet. Na dnevnem redu je bila tudi resolucija svetnika Maurizia Ferrare (Severna liga), ki je predlagal nakup dodatnih klimatskih naprav, ventilatorjev in fotokopirnega stroja. O tem bo komisija sestavila svojo resolucijo, zato je Ferrara svoj predlog umaknil.

MESTNI SOSVET Ostrouška (SL) za prometno varnost v Ul. Locchi

Mestni rajonski svet je na zadnji seji namenil pozornost varnosti v prometu, posebno na območju Ulice Locchi, kjer ima tudi sedež svetel in kjer domujejo krajevni občinski uradi. Na predlog svetnika Severne lige Adriana Ostrouške so svetniki o tem vprašanju soglasno odobrili stališče, ki so ga poslali županu Robertu Cosoliniju ter pristojnemu občinskemu odborniku.

Na območju Ul. Locchi je promet še kar tekoč, mnogi avtomobilisti pa ne upoštevajo hitrostne omejitve in tako ogrožajo varnost pešcev. Svetel zato poziva Občino, naj pred tamkajšnjimi prehodi za pešce postavi semaforje ter druge opozorilne signale, da bi nedisciplinirani avtomobilisti boljše spoštovali prometna pravila.

Adriano Ostrouška je edini Slovenec, ki sedi v tem velikem in zelo obljubljenem rajonskem svetu. V prejšnji petletni mandatni dobi je bil edini Slovenec Igor Pavel Merku, ki na zadnjih volitvah ni kandidiral.

OBČINA TRST Odbornik Lauren o onesnaženju

Občinski odbornik za okolje, energijo, okoljsko prenovu onesnaženih območij, kmetijstvo in ribištvo Umberto Lauren (stranka-Slovenska ekologija in svoboda) se je pred dnevi srečal s člani okoljevarstvenih organizacij in odborov, da bi jim orisal občinske smernice glede spoštovanja okolja. Napovedal je pokrajinsko konferenco o zdravju in onesnaževanju ter ureditev urada za energetske varčevanje, ki bo skrbel za promocijo, informiranje in raziskovanje alternativnih virov energije. Pogovor se je dotaknil tudi načrtov za ureditev prometa in parkirišč, regulacijskega načrta, ureditve odlagališč odpadkov, potrebe po zaščiti pravice do dela škedenjskih delavcev ipd. Temu je sledilo še srečanje s predstavniki javnih uprav, ki nadzorujejo industrijsko onesnaževanje. Lauren je bil kritičen do doslej sprejetih ukrepov in se domeni za tehnični sestanek za določitev novih posegov proti onesnaževanju.

NATEČAJ - Nad 28 tisoč prejetih fotografij

Utrinki vsakdana na naslovnica telefonskih imenikov

Ob praznovanjih 150-letnice združitve Italije je družba Seat Pagine Gialle priredila fotografski natečaj Passione Italia: najboljši fotografski posnetki bodo objavljeni na naslovnica telefonskih imenikov oz. seznamov PagineGialle, PagineBianche in TuttoCittà, ki jih družine in podjetja (skupno bo porazdeljenih 315.800 kopij) dobivamo na domove.

Organizatorji so si namreč nadejali, da bi udeleženci natečaja sami izbrali subjekt oz. utrinek nekega kraja, ki jih najbolj predstavlja. Prvi del natečaja se je sicer zaključil - doslej so prejeli nad 28 tisoč posnetkov, ki so na ogled na spletni strani www.passioneitalia.it in si jih je doslej ogledalo nad 2 milijona radovednežev. Mornarji pri delu, Goldonijev trg in Veliki trg so na primer samo nekateri izmed posnetkov, ki po mnenju Tržačanov najbolj predstavljajo našo pokrajino. Za zmagovalce je predvidna tudi nagrada, in sicer fotografski aparat oz. tiskalnik, posebna žirija pa je med udeleženci izbrala še drugih 27 fotografov, katerih posnetki bodo razstavljeni v turinski palači Lingotto v okviru razstave *PassioneItalia*. 17 marzo 2011. *Una giornata italiana*.

Naslovnico novega imenika PagineBianche (sekcija - srečanja, ljudje, družba in odnosi) bo po novem krasil Goldonijev trg: avtor fotografije Maurizio Maffei iz Foljana se je povzpел na stopnišče nad predorom in v objektiv ujel trg v somraku. Na prvi strani imenika PagineGialle (sekcija - 1.člen italijanske ustave: republika temelji na delu) pa bodo mornarji pri delu ob sončnem zatonu, ki jih je posnel Christian Milotic iz Trsta, medtem ko bo na platnici TuttoCittà za Trst in Gorico

TRŽAŠKI ZALIV

Bossman, Popovič in Spetič proti terminalu

Koprski in piranski župan Boris Popovič in Peter Bossman obsojata pozitivno mnenje italijanske tehnične komisije za načrt plinskega terminala sredi Tržaškega zaliva in plinovoda do Vileša. Podobno stališče je izrazil tudi deželni tajnik SIK Stojan Spetič.

S pozitivnim mnenjem »je Rim pokazal svoj pravi obraz in dal vedeti, da se stvari peljejo direktno iz Rima,« je izjavil koprski župan Popovič. »Politika Mestne občine Koper je zelo jasna in pravi, da plinskega terminala ne bo niti v Koprskem in niti v Tržaškem zalivu. Mestna občina Koper zato ne namerava popustiti pri svojih zahtevah in bo tudi v prihodnje storila čisto vse, kar je v njeni moči, da se gradnja terminalov, tako na morju kot ob obali, prepreči,« je napisal Popovič in pristavil, da načrtov ne podpira niti dežela FJK. Naslednji korak je razširitev tožbe, v katero se bodo vključili še drugi akterji, pri čemer je izrecno omenil Občino Trst. Piranski župan Bossman je potrdil, da bo še naprej nasprotoval gradnji, »saj je turizem naš glavni vir dohodka, zato ne moremo in se ne bomo sprijaznili z gradnjo ekološke bombe pred našo obalo«.

Po oceni senatorja Spetiča novica o pozitivnem mnenju za gradnjo uplinjevalnika sredi tržaškega zaliva pomeni, da se »Stefania Prestigiacomo, ministrica umirajoče Berlusconi-jeve vlade, maščuje. In to dvakrat. Tržačanom je zamerila, ker so volili za levo sredino na upravnih volitvah in proti jedrskim centralam na junijskem referendumu. Trst mora reagirati. Župan Cosolini naj se pridruži ugovoru, ki sta jih na upravno sodstvo naslovili občini Milje in Dolina. Demokratske sile naj se mobilizirajo, da se prepreči uničenje preostalega okolja, kar lahko močno omeji luške dejavnosti in za vedno onemogoči turistični preporod našega mesta«. Protestom se je pridružil poslanec SD Luka Juri, ki do slovenske vlade pričakuje več odločnosti, italijanska vlada in njen premier pa po njegovem »razumeta samo dva jezika, tistega lepih mladenk in tistega sodišč«.

Goldonijev trg v somraku na imeniku PagineBianche

(sekcija - NovaPolis) kraljeval futurističen vodomet na Nabrežju Nazario Sauro v Gradežu v jasnem avgustovskem jutru, ki ga je ovekovečil Paolo Agati iz Vidma.

Natečaj se sicer nadaljuje in vsakdo lahko še vedno naloži svojo fotografijo na spletno stran www.passioneitalia.it.

TURIZEM - Praprovska družina Lupinc gosti turiste že več kot tri desetletja

Najbolj številni so Avstrijci, včasih pa so gostje eksotični

Severni sosedje so na Trst in okolico zelo navezani - Pomemben doprinos knjig Veita Heinichena

Že več desetletij se razpravlja o turističnem razvoju Sesslanskega zaliva, o ambicioznih obmorskih načrtih je bilo prelitega ogromno črnih, medtem pa jih je s časom nekako tiho prehitel Kras, kamor že več let zahajajo številni tuji turisti. Domačini so brez večjega pompa odpirali sobe (Avstrijem in Nemcem priljubljene »Zimmer frei«), nato pa prostorne in udobne apartmaje. Medtem so se na Krasu, v Trstu in počasi tudi v Bregu začeli pojavljati tudi penzionni bed & breakfast. Mimogrede, letos beleži Trst dvajsetodstotni porast števila turistov v primerjavi z lanskim letom.

Na Lupinčevi domačiji v Praprothu so med prvimi ugotovili, da je tržaški Kras lahko zanimiv za turiste, saj so prenočišča začeli ponujati že pred 33 leti. »V tistih časih so nas večinoma obiskovali Italijani, med njimi so bili tudi Tržčani, ki so se poleti hladili na Krasu,« se spominja Danilo Lupinc. Nato so se v Praprothu odločili za kakovostni preskok in leta 2005 so uredili apartmaje. Danes imajo pri Lupincu štiri apartmaje in tri sobe, skupno lahko sprejmejo 22 gostov (vključno z otroki). Matej Lupinc - tridesetletni agronom, ki je od očeta Danila prevzel vodenje družinskega kmetijskega podjetja - pravi, da pri njih najpogostejše prenočujejo Avstrijci. Navdušeni so nad Trstom in okolico, saj jim je ta zemlja domača, do nje čutijo očitno neko zgodovinsko navezanost. »Predvsem v maju, z lepim a ne prevročim vremenom, se pojavi veliko Avstrijcev. Takrat je največ športnih tipov, na primer kolesarjev. Turiste gostimo od velikonočnih praznikov dalje, nov poskok beležimo v juliju in avgustu. Večinoma se tu ustavijo za vikend, nekateri pa tudi po teden ali dva,« razlaga Matej.

Za Avstrijci so najpogostejši gostje Nemci, na tretjem mestu so Italijani. Od časa do časa so turisti bolj eksotični, Lupinčevi so imeli tudi že opravka s Kitajci, prejšnji teden pa so bili v gosteh Norvežani. V petek so zaskrbljeno brali novice o atentatih, ki so prizadeli njihovo domovino. Najbolj redki so pravzaprav gostje iz sosednje Slovenije: »Tudi oni imajo pač svoj Kras, morda pa ta naš konec malokdo pozna.« Večino vsekakor predstavljajo redni gostje. Skoraj vsi se nekajkrat vrnejo, po štirih, petih obiskih pa svojo pozornost preusmerijo drugam. Na kmetiji lahko seveda pokušajo tipične domače dobrote, od vina in toplih obrokov do sveže zelenjave.

Matej Lupinc med sončnicami in pogled na apartmajsko hišo

KROMA

Zanima nas, kako pride do tega, da turist, ki namerava potovati v Trst, izbere ravno Praprot in tamkajšnje apartmaje (v vasi je turistična ponudba kar bogata, o tem pa kaj več v prihodnjih številkah časopisa). Danilo Lupinc razlaga, da se informacije bržkone najučinkoviteje širijo od ust do ust, svoje pa prispeva seveda tudi svetovni splet. Turisti spoznavajo razne konce Krasa, še najbolj Štanjel, Lipico in Škocjanske jame, pa tudi Repentabor, Sv. Lenart ter seveda Trst, devinski in miramarski grad. Kolesarjem so zelo všeč razgledne poti visoko nad obalo, pri Nabrežini, Križu in drugod.

Tudi glede turistične osveščenosti in poznavanja ozemlja so na prvem mestu gostje iz Avstrije. Severni sosedje so vedno zelo dokumentirani, naše kraje poznajo še pred prihodom, ker o njih veliko berejo. »Avstrijci in Nemci zelo pogosto poznajo Trst po knjigah Veita Heinichena. Njegove uspešnice so nedvomno pripomogle k vzponu tukajšnjega turizma,« je prepričan Danilo Lupinc. Med rednimi gosti velja izpostaviti poseben lik, ki uteleša avstrijsko ljubezen do Krasa. Peter Ramsbacher, iz okolice Gradca, s svojo družino obišče Praprot dvakrat na leto. Kras ima že v mezinu, pozna ogromno ljudi, ti kraji pa so spodbudili tudi njegovo umetniško žilico. Z akvareli je upodobil detailje kraških vasi (vodnjake, zvonike, okna in domačije v Praprothu, Križu, Gropadi, Kobdilju itd), s svojimi stvaritvami pa sestavljal in dal natisniti lep koledar. (af)

»Ementalske« ceste

Ob vhodu v Praprot je naš fotograf ujel v objektiv veliko luknjo v cesti, ki jo je v vlažnem vremenu napolnila deževnica. Vrzal je asfaltu za avtomobile in motorna kolesa sploh ni blagodejna, posebne težave imajo na ozkih in poškodovanih cestiščih avtobusi.

Domačini se pritožujejo nad slabim stanjem vaških cest, ki zahtevajo boljše vzdrževanje, slika se poslabša ob vsakem deževju. Da bi učinkovito opozorili na ta problem, so nekateri celo predlagali, da bi v luknje sredi cest vsadili rože. S takimi težavami se baje soočajo tudi v drugih vaseh devinsko-nabrežinske občine.

Na Colu avtomobil zadel pešca in odpeljal

V nedeljo okrog 23.30 je manjši avtomobil bele barve z desnim ogledalcem zadel pešca, ki je na Poklonu (v repentabski občini) hodil ob robu glavne ceste, ki vodi proti meji. 36-letni Tržačan, ki je po poklicu barman, je prihajal iz bližnje gostilne. Bil je ba-je eden izmed gostov, namenjen je bil k svojemu parkiranemu avtomobilu. Po udarcu je padel na tla in se poškodoval, avtomobil pa je odpeljal dalje in izginil v temi noči. Po besedah nabrežinskih karabinjerjev ni jasno, ali je neznan voznik opazil, da je zadel pešca. Potreben je bil poseg službe 118, ki je 36-letnika prepeljala v katarinsko bolnišnico. Zlomil si je ramo, zadržali so ga na opazovanju. Karabinjerji na osnovi opisa iščejo pobjego vozilo.

Ukradli tovornjak s priklopnikom

V bližini nekdanjega mejnega prehoda Škofije, na italijanski strani, je med soboto in ponedeljkom prišlo do velike tatvine. Neznani storilci so odpeljali kar tovornjak s praznim priklopnikom v skupni vrednosti okrog 150 tisoč evrov. Voznik je vozilo, ki je last nekega transportnega podjetja iz Bocna, parkiral v soboto. Včeraj zjutraj se je vrnil, da bi natovoril, tovornjaka in priklopnika pa ni bilo več. Tatvino je prijavil miljskim karabinjerjem.

Ureditev zelenice na cesti za Žavljce

Miljska občinska uprava je v zadnjem času slišala marsikatero kritiko na račun neprimerne območja za zbiranje odpadkov na cesti za Žavljce. V ta namen je v tiskovnem sporočilu opozorila, da je lastnik območja delniška družba Teseco, ki skrbi za bonifikacijo nekdanje rafinerije Aquila, kjer naj bi zagledalo luč parkirišče. Že v preteklem mandatu naj bi občinska uprava razlastila območja družbe Teseco in tam na svoje stroške uredila območje. Tako pa ni bilo: občina je v konvencijo vključila družbo Teseco, ki naj bi v letu dni na lastne stroške počistila območje in tam uredila zeleno površino s klopami ter stezami pa tudi parkirišči, nato pa celoten prostor brezplačno oddala. Čistilna dela so se že začela in po predvidevanjih naj bi se zaključila septembra.

Srečanje deželne koordinacije Mesta olja

Na sedežu pokrajinske uprave je včeraj potekalo srečanje članov deželne koordinacije združenja Mesta olja, ki vključuje tržaško pokrajinsko upravo, Trgovinsko zbornico ter občine Dolina, Milje in Trst. Med novostmi velja opozoriti na sodelovanje pri pobudi Girolio d'Italia 2011, ki bo novembra idejno povezala ves polotok ob 150-letnici združitve, in pa željo po uveljavitvi Trsta kot sedež sejma Olivo Capitale.

Popravek k članku Karjola Challenge 2011

V članku o tradicionalnem tekmovanju Karjola Challenge 2011 v Repnu se nam je zapisalo ime zmagovalca najlepše samokolnice. Zabeležili smo, da je bil to Erik Pertot s Poletno karjolo (slednji pa je zmagal hitrostno tekmovanje v otroški kategoriji), medtem ko je bila najlepša samokolnica Repen Bull Ivana Kocmana.

PALAČA GOPČEVIĆ - Pridobitev

V gledališkem muzeju tudi fond Franco Jesurum

Gledališki mestni muzej Carlo Schmidl je od danes bogatejši za nov muzejski fond. Giuliana Corbi se je namreč odločila, da muzeju podari arhiv pokojnega moža, gledališkega igralca Franca Jesuruma, ki je umrl lani.

V muzeju bodo odslej hranili njegov osebni arhiv, ki ga sestavljajo številni plakati, gledališki listi, recenzije in dokumenti. Franco Jesurum se je v spomin gledalcev vtisnil predvsem kot interpret Harlekina. V tej vlogi je prvič nastopil leta 1962 v stalnem gledališču FJK, nato pa še v številnih postavitvah in televizijskih nastopih. Veliko je nastopal tudi v Milanu, kjer je leta 1966 nastopil tu-

di v predstavi »La cimice«, prvi italijanski izvedbi kakega dela Vladimira Majakovskega.

Franco Jesurum je bil tudi zelo aktiven v tržaških krogih sodobne umetnosti. Zato mu bo Odbor sodobni Trst posvetil posebno nagrado, ki jo bodo vsakega 26. julija podelili mednarodnemu priznanemu kulturniku.

DVORANA TRIPCOVICH - V nedeljo zvečer

Koncert in nagrada Luttazziju v spomin

Številni glasbeniki so se poklonili »kralju swinga« - Nadaljuje se niz o jazzu

Sebastianu Burgiu je nagrado izročil odbornik Mariani

KROMA

Pravijo, da je imel Lelio Lutazzi swing v krvi. Da bi del njegove glasbene strasti posredovali tudi mladim talentom, so v Trstu rojenemu glasbeniku posvetili posebno nagrado.

Zmagovalca prve izvedbe (Lutazzi je namreč preminil lanske poletje) so razglasili v soboto, v nedeljo zvečer pa je sicilski pianist Sebastiano Burgio nastopil v dvorani Tripcovich. Nagrado sta mu izročila Luttazzijeva vdova Rossana, predsednica in duša fundacije, ki nosi možovo ime, ter občinski odbornik za kulturo Andrea Mariani.

Z zmago si je Sebastiano Burgio priporil šestmesečno štipendijo za izpopolnjevalni študij v New Yorku, nedeljski koncert pa so ob njem izoblikovala nekatera velika imena mednarodne glasbene scene. Tako je na primer Rossana Casale, ki jo je na klavir spremljal Luigi Bonafede, na saksofon pa Roberto Regis, prvič iz-

vedla pesem Non lo so, ki jo je pred leti zanjo napisal Luttazzi.

Na oder so stopili tudi Adam Holtzman, ki je na klaviature spremljal slovitega Milesa Davisa, pianista Rita Marcotulli in Dado Moroni in drugi glasbeniki, ki so predstavili tudi številne Luttazzijeve uspešnice, od Canto (anche se sono stonato) do zimzelene Van de Trieste.

Nedeljski koncert je spadal v glasbeni niz Trieste Loves Jazz se je sinoči nadaljeval s težko pričakovanim koncertom, ki so ga izoblikovali John Abercrombie, Jeff Berlin, Peter Erskine in Bob Sheppard, se danes nadaljuje na Trgu Hortis. Tu bo ob 21. uri nastopila Andromeda Turre, vokalistka slovitega Raya Charlesa, ki se je uspešno preizkusila tudi kot igralka v filmu Woodyja Allena (Murder Mystery Blues). Nastopu pop rock pevke pa bo sledil koncert kontrabasista Giovannija Maierja.

SV. JAKOB - Praznovanje župnijskega zavetnika

Slovesna maša in procesija v slovenščini in italijanščini

Praznovanja ob godu župnijskega zavetnika sv. Jakoba so sinoči v istoimenskem tržaškem predelu dosegla vrhunec s slovesno mašo in evharistično procesijo v slovenskem in italijanskem jeziku (na sliki KROMA). Slavlje je vodil generalni vikar tržaške škofije msgr. Pier Emilio Salvadè ob somaševanju župnika Roberta Rose in številnih, tudi slovenskih duhovnikov, med katerimi velja omeniti odgovornega za slovenske vernike pri Sv. Jakobu msgr. Marija Gerdola ter bivšega škofovega vikarja za Slovence msgr. Franca Vončino in p. Rafka Ropreta. Tako mašo kot procesijo, ki se je vila po šentjakijskih ulicah, je spremljalo petje domačega župnijskega italijanskega zbora in Združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, ki ga je vodil Edi Race, pri orglah pa je bila Dina Slama, ter godba s Korošcev (Filarmonica di S. Barbara). Slovenski verniki so pri tem nosili bandero sv. Cirila in Metoda, slavlja pa so se, poleg karabinjerjev v slavnostnih uniformah, udeležili tudi predstavniki pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat in tržaška podžupanja Fabiana Martini.

Odprtje razstave Fotografska povest

Na sedežu tržaškega fotografskega krožka v Ulici Zovenzoni 4 bodo danes ob 18.30 odprli razstavo Portfolio: fotografska povest v fotografijah. Razstavljene bodo fotografije Gianpaola Baroneja, Sare Bertok, Franca Di Lullo, Renata Estija, Andree Giralidija, Linde Korenika, Estelle Levi, Marie Grazie Martinuzzi, Maurizia Mohammeda, Valentine Predonzani, Alessandra Rosanija, Susanne Serri in Maura Verangola. Razstavo si bo mogoče ogledati ob torkih, od 18. do 20. ure, do 31. avgusta. Vstop bo prost.

Danes na gradu Alessandra Amoroso, jutri Giovanni Allevi

Na gradu sv. Justa se kljub nepravno poletnim vremenskim razmeram nadaljuje niz kulturnih prireditev SerEstate. Danes in jutri bo grajsko dvorišče gostilo dva mlada interpretata italijanske glasbene scene, ki sta v zadnjih letih doživela velik uspeh občinstva.

Na oder bo nocoj prva stopila Alessandra Amoroso, ki promovira svojo najnovejšo ploščo Il mondo in un secondo. Plošča pevke iz Salerno, ki je sicer pred nekaj leti zaslovela s televizijsko oddajo Amici, je bila lansko jesen tri tedne na vrhu italijanske lestvice najboljše prodajanih albumov.

Jutri pa bodo na gradu izzveneli klavirski akordi. Na oder bo stopil

KRIŽ - Nenadno slovo

Umrli igralec Livio Bogatec

V Križu je včeraj zjutraj boleče odklenila novica o smrti gledališkega igralca Livia Bogatca. Še v četrtek je delal na vrtu in se veselil obiska vnukinje Sofije (živi v Španiji), v petek ga je obšla slabost, ki na prvi pogled ni napovedovala nič hujšega, potem pa diagnoza, ki ni dopuščala nobenega upanja. Livio je bil človek, ki je ljubil življenje in ljudi, poslovil se je brez slovesa, kot da bi se odpravil na pot v Španijo ali v Argentino, ki je v zadnjih letih postala skoraj njegov drugi dom.

Livio, ki bi 14. avgusta dopolnil 75 let, se je rodil v ribiški družini "pr'Koči" in se je tudi sam imel za ribiča, čeprav je ubral čisto drugo poklicno pot. Njegov oče Stanko je bil ribič, ki je rad bral knjige, njegova mama Marija pa je izhajala iz Žerjalove družine, ki je dala več prosvetnih delavcev. Njegov stric Frančko Žerjav je dolgo let vodil kriški pevski zbor, njegov pokojni stric Vitorijo Bogatec pa politični in kulturni delavec, ki smo mu Križani marsikaj dolžni. Livio je zrastle v tem okolju: na eni strani morje in ribištvo, na drugi družinski kulturni milje, ki ga je spodbudil, da je postal gledališki igralec. Kot mladenič v dramskem odseku domačega društva Vesna (igre v kriškem narečju je včasih napisal stric Frančko), nato od leta 1961 do upokojitve pa kot član Slovenskega stalnega gledališča.

O njegovi bogati gledališki ustvarjalnosti bodo napisali in povedali tisti, ki se na to razumejo in so spremljali njegovo pot na odrih tržaškega Kulturnega doma in gledaliških hiš v Sloveniji in Italiji. Livio je bil vsekakor igralec, ki se je dobro znašel v zelo različnih vlogah, od dramatičnih do komičnih, ki so mu bile v zadnjih letih morda še najbolj pisane na kožo. Slovensko stalno gledališče se ga bo spomnilo na jutrišnji žal-

ni seji, ki bo ob 18.30 v Kulturnem domu v Trstu. Nastopil je v številnih filmih v Italiji in Sloveniji, televizijskih in radijskih nadaljevanjih, proslavah ter recitalih. Znal se je vživeti v zelo različne gledališke žanre.

V zadnjih letih se je zelo posvetil narečnemu teatru, v katerem je bil pravi mojster. V spominu bodo ostale njegove narečne igre na Radiu Trst A (za radio je pisal tudi kuharske recepte) in nato tudi na slovenski televiziji RAI z dolgoletno poklicno sopotnico Miranda Caharija (Livio v kriškem in Miranda v nabrežinskem dialektu), ki jih je v glavnem pisal Mario Uršič, večkrat pa tudi sam ali skupaj s Sergejem Verčem. Livio in Miranda sta bila stalna gosta kriških poletnih kulturnih in gledaliških predstav v priredbi Ribiškega muzeja in Združenja za Križ.

Svoje bogate izkušnje iz ribiške zgodovine je pokojni Koča posredoval Ribškemu muzeju v Križu, za njegovo znanje pristnega ribiškega izrazoslovja so se zanimali jezikoslovci in proučevalci primorskih narečij. Zelo je bil ponosen, da je pred nedavnim direktno sodeloval pri diplomski nalogi o izvoru kriškega narečja študentke Univerze na Primorskem pod mentorstvom prof. Rade Cossutta.

Bil je svetovljan in popotnik, ljubitelj lepih reči, ki se je dobro počutil v Križu, a tudi v Španiji in v Argentini, kjer je zadnja leta preživil zime, ki so bile tam poletja. Rad je imel sonce in je želel, da bi poletje trajalo dvanajst mesecev. Najbolj ga bodo pogrešali sin Franko, brat Bruno in stric Frančko z družinami, a tudi vsi, ki smo ga poznali in cenili.

»Mjрно murje«, dragi Livio, ki si se odpravil na dolgo plovbo brez povratka.

Sandor Tence

Alessandra Amoroso

Giovanni Allevi, ki velja za pravi fenomen: »ortodoksni« glasbeniki mu sicer očitajo banalnost in pretirano enostavnost pri komponiranju in igranju, 42-letni pianist pa je v zadnjih še-

Giovanni Allevi

GIANLUCA SARAGÒ

stih letih že prodal preko pol milijona plošč ...

Oba koncerta se bosta pričela ob 21.30, vstopnice pa so na voljo na običajnih prodajnih mestih.

ZSKD - Sedma izvedba godbeniškega tabora

Intercampus - enotedensko poučno sobivanje z glasbo

Okrog 50 udeležencev med 9. in 20. letom starosti iz glasbenih in godbeniških šol iz FJK in Slovenije

Posnetka s koncerta, ki je bil v petek na Marconijevem trgu v Miljah

KROMA

Sedma izvedba tedenska godbeniškega tabora Intercampus, ki sta ga tudi letos priredila Zveza slovenskih kulturnih društev in Sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, se je zaključila v nedeljo v Izoli.

Kakih petdeset mladih godbenikov od desetega do dvajsetega leta, članov godb iz Furlanije-Juljske krajine in iz celotne Slovenije se je letos zbralo v dijaškem domu v Kopru, kjer so v enem tednu sestavili priložnostni orkester in naštudirali program, ki so ga nato postregli poslušalcem na štirih koncertih, in sicer pretekli četrtek na Titovem trgu v Kopru, v petek na Marconijevem trgu v Miljah, v soboto na Tartinijevem trgu v Piranu in še v nedeljo dopoldne v parku Coppo v Izoli. Letošnji, v primerjavi s prejšnjimi leti, res bogat spored nastopov je predvideval še zaključni koncert v nedeljo zvečer v Izoli, ki je sicer odpadel zaradi slabih vremenskih razmer.

Na vseh koncertih, ki so potekali na suggestivnih prizoriščih istro-beneške dediščine, je priložnostni mladinski orkester Intercampus zaigral program, ki ga je letošnji dirigent Iztok Babnik izbral in sestavil s posebnim poudarkom na lahki in filmski glasbi. Tako so lahko poslušalci med koncerti prisluhnili izboru pesmi Elvise Presleya in Carlosa Santane, priredbi glasbe iz žanrskih filmov o ameriškem divjem zahodu ter znani pesmi *Just a gigolo*.

Program Intercampus je zaobjemal skupne vaje, ki jih je vodil Iztok Babnik, in pa delo po skupinah glede na igrane instrumente s pomočjo petih mentorjev, in sicer Tomaža Nedoh - saksofoni, Mitje Tavčarja - tolkala, Mitje Bobiča - trobente, Daniela Grizoniča - klarineti, Iztoka Babnika - niza trobila in Irine Perosa - flavte. Program je predvideval tudi figurativno dejavnost, se pravi vaje korakanja oz. orkester v gibu. Mladi godbeniki so tako pod vodstvom predvodnika Ivana Medveda naštudirali nekaj koraknic, ob vsakem koncertu pa so na prizorišče prikorakali kar igranje. (mlis)

Trst kot Trmuljčica?

V dvorani Tergeste v hotelu Savoia bodo danes ob 18. uri predstavili knjigo Beniamina Pagliara Trieste, la bella addormentata. Na srečanju bodo sodelovali nekdanja tržaška župana Riccardo Illy in Roberto Dipiazza ter sedanji prvi mož Roberto Cosolini.

Nowosielska v Miljah

Poljska umetnika Hanna in Leszek Nowosielski razstavljata v muzeju moderne umetnosti Ugo Carà v Miljah. Umetnine Hanne in Leszeka Nowosielskega so izbrale poljske kulturne ustanove kot darilo za predsednike in organe tujih držav, ki bodo obiskali Poljsko. Razstava, z naslovom Nowosielski. Poljska ljubezen za keramiko, bo odprta do 31. julija. Ogled bo možen od ponedeljka do sobote od 10. do 12. ure in od 17. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure. Vstop je prost. Za več informacij sta na voljo telefonska številka 0403360340 in elektronska pošta: ufficio.cultura@comunedimuggia.ts.it.

MI SmO ZVEDLI,
Da JIH ŠTIRIDESET JE,
VOŠČIMO IN TI ŽELIMO,
Da bi VEDNO NASMEJANA BLA.
ŠTEVILKE SE S TABO LOVIJO,
MI PA SE VESELIMO
IN V TVOJI DRUŽBI
ŠE KOZARČEK SPIJEMO.

odborniki skd tabor

Včeraj danes

Danes, TOREK, 26. julija 2011

ANA

Sonce vzide ob 5.41 in zatone ob 20.41
- Dolžina dneva 15.00 - Luna vzide ob 24.16 in zatone ob 17.13

Jutri, SREDA, 27. julija 2011

SERGIJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,5 stopinje C, zračni tlak 1007,7 mb raste, vlaga 60-odstotna, veter 6 km na jugozahodnik, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 25 stopinj C.

Lekarne

Do sobote, 30. julija 2011

Običajni urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00

in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Bernini 4 (040 303914), Ul. Felluga 46 (040 390280), Milje - Lungomare Venezia 3 (040 274998).

Opčine - Proseška ulica 3 (040 422478) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Oširek Piave 2 (040 361655).

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaskih bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Navodila za prostovoljne prispevke

Vsem bralcem in naročnikom sporočamo, da prostovoljne prispevke sprejemamo v tajništvo Primorskega dnevnika v Trstu, ul. Montecchi, 6 (2 nadst.) in v Gorici, ul. Garibaldi 9 ter v uradih Kruta v ul. Cicerone 8, kjer je darovalcu na razpolago ustrezen obrazec.

Darovalec lahko tudi nakaže prispevek na bančni tekoči račun družbe DZP Prae, ki bo poskrbela za naknadno nakazilo prispevka prejemniku: če darovalec želi, da se v tem slučaju prispevek objavi v časopisu, mora naši redakciji posredovati (tudi po faksu) ustrezno dokumentacijo (kopija bančnega naloga) iz katere so jasno razvidni točni podatki darovalca in prejemnika.

Prispevek lahko darovalec izroči neposredno prejemniku v gotovini ali z bančnim nakazilom na njegov bančni tekoči račun: v tem slučaju, če želi da se prispevek objavi, mora nam posredovati (tudi po faksu) kopijo bančnega naloga, iz katerega so jasno razvidni njegovi podatki in podatki prejemnika, ali potrdilo s strani prejemnika o prejemu prispevka s podatki darovalca.

Z DNEVNIKOM NA DOPUST

Jaz in ti... in Primorski

Bralce in naročnike, ki se odpravljajo na dopust, vabimo, da se naročijo na spletno izdajo časopisa. Primorski dnevnik vas bo s svojimi vestmi v živo spremljal, kamorkoli vas bo popeljal poletje.

Trimesečna naročnina: 55 evrov
Naročnina za 30 dostopov: 30 evrov

Primorski
dnevnik

Dnevnik Slovencev v Italiji.

Več na naši spletni strani:

www.primorski.eu

MITTELFEST - V nedeljo se je zaključila letošnja izvedba, posvečena identitetam in narodom

Zadnji večer v Vidmu v znamenju baleta in romantike

Plesni dogodek v vizvedbi rimskega baleta ni povsem prepričal - Hrvaška postavitev Salome pravi spektakel

Organizatorji in umetniški vodje Mittelfesta bodo danes predstavili obračun 20. izvedbe festivala srednjeevropskih narodov. Predsednik Antonio Devetag pa je že v nedeljo, pred začetkom zadnje predstave dvotedenskega sporeda, spregovoril občinstvu o pozitivnih učinkih podaljšane trajanja festivala, ki je omogočilo tako delavcem kot abonementom in gledalcem (njihovo število je letos naraslo) bolj umirjeno doživljanje festivalskega vzdušja.

Umirjen tempo pa navadno ne zaznamuje festivalov in mesto Čedad letos ni zaživel; na trgih in ulicah ni bilo običajnega prometa festivalskega naroda, dogajanje pretežno v zaprtih prostorih ni postavljalo zakulisnega dela pred oči mimoidočih, festivalskih znamenj na ulicah ni bilo, nenaklonjene vremenske razmere pa so še dodatno vplivale na vzdušje, saj so prisilile organizatorje, da so večje dogodke s čedajskega stolnega trga prenesli na oder videmskega gledališča Giovanni da Udine. Tu so se precej številni prijatelji Mittelfesta tudi poslovali na zadnjem, plesnem dogodku v izvedbi ansambla Balletto di Roma.

Po popoldanski predstavi o življenju in osebnosti Gustava Mahlerja Masimiliana Finazzera Floryja, pri kateri je sodeloval tudi priznani muzikolog Quirino Principe, je letošnja stoletnica smrti priljubljenega skladatelja zaznamovala tudi zaključek festivala: na sporedu je bila praznizvedba koreografije Smrt in deklica, po glasbi Franza Schuberta in v Mahlerjevi priredbi za orkester. Osemindvajsetletni plesalec Paolo Santilli, ki je tokrat debitiral kot koreograf, je pojasnil, da je delo, za katero se je Schubert zgledoval po izvirnem samospjevu Mathiasa Claudiusa, doživel kot odo življenju; ekspresivno, nežno in pozitivno je bilo tudi njegovo razmišljanje na dramaturški podlagi Riccarda Reima, ki je z vsakim stavkom povezal različne odnose do smrti, medtem ko jih je ekipa VERTOV v video projekcijah tolmačila z naravnimi elementi.

Video je nihal med posrečenimi interakcijami s plesalci in preprostim ozadjem, uporaba projekcij pa je žal omejila na minimum uporabo luči, ki bi lahko odločno pripomogle k vrednotenju koreografij in ojačenju vzdušja. Koreograf je v svojem ustvarjalnem zagonu uravnovešeno uporabil ideje, ki jih je razvil na klasičnih osnovah, predvsem pa se je skušal izogniti bolj konvencionalnim in samoumevnim prijemom. V tem smislu ni dejansko uprizoril Smrti in se ni omejil na njen dialog z Deklico, temveč je

ustvaril koralno predstavo za osem plesalcev, v kateri so liki vedno pomnoženi in se nasprotja pojavljajo med ženskim in moškim elementom. Zgodbe pravzaprav ni v izvirnem besedilu, ki nam prikazuje le epilog, zato je koreografija nastala po vtisih, ki so razkrili tankočutnost mladega koreografa.

Plesalce je v živo spremljal deželni orkester Mitteleuropa, ki ga je vodil Alfonso Scarano. S samostojnimi točkami in v kombinaciji s koreografijami je orkester pokazal šibkosti svoje priložnostne narave z bledim vodenjem agogike in skromno paletto barv. Orkester je v prvem delu izvedel Dvorakovo uverturo s slovanskim prizvokom Otello in dve plesni točki (pas de deux iz Otello in iz Romea in Julije) na podlagi sporočilno uglajenih koreografij Fabrizia Monteverdeja, ki sta v čistih izvedbah solidnih plesalcev dopolnili romantično vzdušje večera. (ROP)

Nastopili so člani
ansambla
Balletto di Roma

F. MITT.

Freyeva Saloma navdušila

»Končno spektakel!« Tako je komentiralo zadovoljno občinstvo ob izhodu iz gledališča Ristori po ogledu predstave Saloma Istrskega narodnega gledališča iz Pule. Režiser Damir Zlatar Frey je stresel občinstvo z električnimi vibracijami kričočih barv, z energijo giba, zagonom rokovega značaja predstave, ki je bila najprej primer vizualne učinkovitosti in gledališkega instinkta. Snov je bila drama irskega književnika in dandyja Oscarja Wilda, igrana be-

sesta pa ni os Freyvega ustvarjanja; dramaturška predelava v sodelovanju z Željko Udovičić je zreducirala tekst na glavne, orientacijske replike, bistvo gledaliških preobrazb priznanega hrvaškega »koreorežiserja« je namreč dojemanje vtisa, duha nekega teksta, avtorja in njegovega časa.

Izumetnična estetika morbidnega drsenja v moralni zaton Dekadence, ki zaznamuje Wildovo dobo in v emblematici meri tudi njegov slog, je bila Freyju vzor in vodilo za predstavo, ki je postala prikaz moderne dekadence s ponavljanjem bučnih, kičastih zabav v salonskih vulgarnih predstavnikov oblasti, politične in družbene elite. Drugih podtekstov in analiz ni in v tem kontekstu niti ni bistvo, zakaj je Janez (Krstnik) obsojen, nora Saloma pa dejansko ni največja pošast na skorumpiranem dvoru oz. vsaj ni tako hinavska, da bi po zločinu stopila nasmejana pred objektivne fotografrov kot njena mati in kralj. To je vse, sredi omamne glasbe, dima, luči, živih barv pretiranih kostumov teh grobih tajkunov modernega časa, grotesknih dedičev zvrženega svetopisemskega dvora.

Med kičem dekadence in bleščicami režiserjevega stila predstava nezadržno pritegne gledalca, predvsem z imenitno, izvirno glasbeno kuliso Darka Hajska, ki označuje in daje celotnemu dogajanju zagon rokovega in disko ritmičnega utripa z orientalskim predznakom. Glasba ni v tem primeru spremljava ali komentar, temveč sestavni del dramaturgije in uprizoritve, ki se večkrat zgleduje po glamuroznih efektihi videospotov v divjih plesnih prizorih, med katere se kot vrhunec uvrsti artikilirana, skupna koreografija ključnega plesa Salome.

Herodiada zgleda diva bivše Jugoslavije, nemi paž je angel-sko bleščeči travestit, dvorna dama zanosno in teatralno nastopi v playbacku kot staromodna pop zvezdnica, lajanje resničnega psa na odru pa ojači vzemirljivo agresivnost efektnega prizora Janezove aretacije.

Celotna predstava je usmerjena v ekscs, ki ga zgodba in njena posodobitev sugerirata (škoda le, da je bil oder premajhen za veličastno scensko in režijsko zasnovu). Hrup, ples in fleši fotografrov so glasnejši od katerihkoli moralnih zahtev. Aktivist Janez v svojih proletarskih kavbojkah pa naj kar protestira pod preprogo salona. (ROP)

MITTELFESTOV PROJEKT - Glasba iz pekla

Eddy Rosner in njegov jazz iz gulaga

Zaradi zavezanosti jazzu so »svetlopoltega Satchma« preganjali vsi režimi - Poklon-koncert je pripravil Simioni na osnovi gradiva Marca Marie Tosolinija

Rosnerjeva zgodba je žalostna in zanimiva obenem

F. MITT.

Zaradi glasbe je preстал mučenje in taborišče, glasba je rešila njega in druge, ki so z njim igrali v jazz bendu gulaga. Eddy Rosner je bil nemški Žid poljskega rodu, ki je imenitno izvajal »glasbo črncev« v obdobju, ko je kombinacija teh elementov neizbežno pomenila obsodbo. Hitler je poslušal glasbo berlinskih kabaretov, Stalin si je privoščil celo privatni koncert njegovega benda, oba pa sta ga zaradi tega preganjala. Zgodba glasbenika, ki je bil žrtev absurdnih protislovij dveh režimov, je tako emblematična in zanimiva, da je postala snov projekta Mittelfesta, monografskega podaljška niza Glasba iz pekla, s katero je Marco Maria Tosolini obravnaval zgodbe glasbe in glasbenikov v koncentracijskih taboriščih. Mr. Nasmeh, kot so ga poimenovali zaradi veselega značaja, ali »svetlopolti Satchmo«, kot ga je v posvetilu definiral sam Armstrong, je bil berlinski izredno nadarjen umetnik, ki je začel študij glasbe kot violinist, a se je že pri osemnajstih letih presmeril k trobenti in jazz glasbi. Zaslovel je v Nemčiji, predvsem pa kasneje v Rusiji, kjer je postal pravi zvezdnik. Ravno zaradi zapisanosti žanru, ki je za režimsko vladu pome-

nil nekaj tujega in degeneriranega, so ga večkrat in povsod aretirali, zaslišali, mu onemogočili nadaljevanje dejavnosti, katere pa se je vedno znova loteval, tudi v taborišču, kjer je bila ta glasba paradoksalno tolerirana in kjer je kot šef orkestra gulaga lahko imel določene »privilegije«, skupaj s tistimi, ki so z njim igrali. 35 let po njegovi smrti je Mittelfest posvetil večer njegovi zanimivi življenjski zgodbi s predstavo-koncertom v režiji glavnega, mladega interpreta Paola Antonia Simionija po Tosolinijevi dramaturški predlogi. Na odru je bil seveda mali jazz bend, v ozadju pa video komentar s projekcijami fotografij in filmov, ki so sugestivno uokvirjali zgodbo v čas in prostor. Simioni je pripovedoval v prvi osebi Rosnerjeve dogodivščine, off-glasovi so se dvojezično prepletali z besedami njegovih prijateljev, kolegov, režimskih inšpektorjev. Ženska, kabaretna nota pa je bila zaupana izkušeni pevki Sonii Dorigo. Predstava izhaja iz skrbne raziskave z znanstvenim, zgodovinskim in muzikološkim predznakom, kar se je zrcalilo v obliki poetičnega dokumentarca »v živo« z glasbeno kuliso seksteta odličnih jazzistov iz naše deže-

le (Flavio Davanzo, Lorenzo Marcolina, Riccardo Morpurgo, Alessandro Turchet), katerim sta se pridružila dva zelo obetavna glasbenika mlajše generacije, violinist Sebastiano Frattini in bobnar Pietro Ricci. Klasični jazzovski program, ki ga je občasno obarvala klezmer nota, je črpal snov iz opusov samih velikanov: poleg Rosnerja tudi Armstrong, Holländer, Goodman, ki je posredoval pri Nixonu, da bi Rosnerju dovolili umreti v rodno Berlinu, in Ellington, ki ga je zelo cenil in ga je povabil v ZDA (KGB pa je takoj poskrbel, da bi Rosnerju onemogočil tako gostovanje kot katerikoli drugi stik z ameriškim jazzovskim okoljem). Nekatere Rosnerjeve izvedbe so prišle do nas posnete »na rebrih«, saj so se glasbeniki izognili sovjetskemu, režimskim prepovedim z ilegalnim snemanjem na podlagi rentgenskih slik. On pa je bil povsem predan glasbi, kar je dokazal z vztrajnim, navdušenim delovanjem, kljub mnogim prepovedim in oviram. O njegovem optimizmu in ljubezni do glasbe je z osebnimi spomini na otroška leta pričala tudi hčerka Erika, ki je iz prve vrste sledila praznizvedbi zanimivega in občutenega poklona. (ROP)

GRADIŠČE - Poslanec po enournem čakanju vstopil v CIE

»Življenjske razmere mojega psa so boljše«

Carlo Monai je srečal obupane ljudi - Protest novinarjev, ker jim je vstop prepovedan

»Grozljivo. Tega, kar sem videl, nisem pričakoval. Življenjske razmere mojega psa so boljše.« S temi besedami je poslanec stranke Italije vrednot Carlo Monai ubesedil prizadetost po včerajšnjem obisku v centru za identifikacijo in izgon (CIE) v Gradišču. Vstopil je po skoraj enournem čakanju pred vhodom; ko je s poslansko izkaznico poskusil vstopiti skozi železna vrata, ga je stražar z gesto roke zapodil. Moral je čakati, čeprav imajo parlamentarci inšpekcijsko pravico in lahko vstopijo v vsak italijanski zapor. Za CIE to očitno ne velja, saj so se vrata centra zanj odprla šele tedaj, ko je prišlo dovoljenje s prefekture. Policist, ki mu je dovolil noter, pa je dodal, da nihče drug nima vstopa, tudi ne deželni svetnik Roberto Antonaz ter pokrajinska svetnika iz Trsta Sabrina Morena in Marcello Bergamini, kaj še kakih deset novinarjev, ki so se odzvali na poziv novinarskega sindikata FNSI in novinarske zbornice, naj s svojo protestno prisotnostjo zahtevajo umik ministrske prepovedi medijem, da vstopajo v CIE. »Kaj skrivajo? Če skrivajo, si lahko predstavljamo najhuje,« je dejal deželni tajnik sindikata novinarjev, Gianni Martellozzo. Včerajšnja protestna mobilizacija politike in novinarjev je bila vsedrjavna, v Gradišču sta bila napovedana še poslanca Ivano Strizzolo in Giuseppe Giuletta, prišel je le Monai.

Poslanec je vstopil ob 11.40. »Samo Monai, vsi ostali naj bodo zunaj,« je bil ukaz. »Italija je država izven vsakega zakona,« je bil Antonazov komentar. Zakaj center skrivajo pred javnostjo, je pojasnil Monai, ko je po dobri uri izstopil iz njega: »V celicah je po osem do štirinajst zapornikov, spijo na tleh ali na mreži brez blazine, namesto nje uporabljajo vrečo za odpadke. Na zrak lahko stopijo dvakrat na dan - jutraj in pod večer - po deset minut in v izmenah, zunanji prostor je zaščiten kot levja kletka, ob vsakem izhodu imajo pravico do dveh cigaret, svoje izključno v Afriko pa lahko pokličejo le vsakih deset ali petnajst dni. Tedaj jim izročijo telefonsko kartico, ki jim daje možnost nekajminutnega klica. Vzeli so jim mobilne telefone, ni jim dovoljeno, da si kupijo hrano z denarjem, ki so ga morali ob vstopu izročiti paznikom, televizija v celicah oddaja le italijanske programe. Odvetnik sem in poznam zapore. Zato lahko povem, da so življenjske razmere v naših zaporih boljše.«

V CIE je danes zaprtih 59 ljudi, v veliki večini Tunizijcev, po eden prihajajo iz

Bangladeša, Iraka in Libije. Center bi jih lahko sprejel največ 52, kar je veliko manj od 248, kolikor jih je sprejemal pred vstajami in pobegi izpred enega leta, ki so pustili znamenja na strukturi. Eno halo popravljajo, ena od celic, ki jo danes uporabljajo, pa je očrnjena zaradi lanskega požara. »Srečal sem obupane ljudi. Sprašujejo, zakaj mora-

jo plačevati posledice dejanj, ki jih niso zakrivil. Niso oni podtaknili požara. Zahteval bom, da jim dajo vsaj neizgovorno blazino in da jim vrnejo dostojanstvo. Država ravna z njimi nečloveško, zato da se ne bi več približali italijanskim mejam. Takšnega cinizma ne smemo dovoliti,« je še dejal Carlo Monai. (ide)

Poslanec Carlo Monai je po skoraj enournem čakanju nazadnje le dobil dovoljenje za vstop v CIE (desno); ob poslancu mati z detetom, ki sta gosta centra CARA (spodaj)

FOTO A.W., BUMBACA

POKRAJINA

»Čim prej imenovanja«

Lavrenčičev poziv glede konzulte

»Da po imenovanju treh pokrajinskih predstavnikov čim prej pridemo do umestitve slovenske konzulte, ne potrebujemo sličenja, pač pa je potrebno prizadevanje vseh, predvsem pristojnih občinskih uprav, Sindikata slovenske šole in krovnih organizacij, ki naj v konzultu čim prej imenujejo svoje predstavnike.« Tako pravi Mario Lavrenčič, goriški pokrajinski svetnik Levice ekologije in svobode (LES), ki je obenem prepričan, da bo v pokrajinskem svetu izvoljeni predstavnik LES Igor Komel, poznani kulturni delavec in ravnatelj Kulturnega doma, skupno z ostalimi člani znal primerno zastopati in zagovarjati manjšinske interese.

»Pred nami je veliko problemov, s katerimi se bo morala konzulta soočiti. Zato je nujno, da se ta posvetovalni organ pokrajinske uprave čim prej umesti in začne s svojim delom,« poudarja Mario Lavrenčič.

GORICA-TRŽIČ - »Ticketi« v zdravstvu

Računalniki ažurirani Brez vrst pred okenci

Brez večjih težav in brez vrst pred okenci je včeraj tudi v goriški pokrajini stopilo v veljavo plačevanje dodatkov (t.i. »ticketov«) za specialistične preglede (10 evrov) in za preglede v urgencah (25 evrov), ki niso nujni. Kot je pojasnil direktor goriškega zdravstvenega podjetja Gianni Cortiula, so pred uvedbo »ticketov« ažurirali računalniški sistem, ki je včeraj deloval brez večjih težav, tako da pred okenci goriške in tržiške bolnišnice ni bilo večjih težav. Nad uvedbo nove dajatve seveda njeni plačniki niso bili navdušeni, tako da je bilo včeraj v čakalnicah goriške in tržiške bolnišnice mogoče slišati marsikatero pikro pripombo na račun državne vlade, ki polni svoje izpraznjene blagajne na račun bolnikov in vseh, ki so potrebni zdravniške pomoči.

»Ticketi« so formalno stopili v veljavo 17. julija. Kdor je bil prejšnji teden na specialističnem pregledu ali je opravil razne izvide, bo račun 10 evrov za dodatek dobil na dom.

Včeraj pred okencem

BUMBACA

PRIČEVANJE Zaprt kot divja žival

»Nisem zakrivil nobenega zločina«

»Nisem zakrivil nobenega zločina, zakaj z mano ravnote kot z divjo živaljo?« Dramatične so besede, ki jih je v francoščini ročno zapisal »gost« centra za identifikacijo in izgon (CIE) št. 184 - tako se je sam podpisal -, ki jih je naslovil na direktorja CIE v Gradišču. Kopijo je včeraj izročil poslancu Carlo Monaiu, ta pa jo je posredoval zbranim novinarjem, ki jim ni bil dovoljen vstop v center. Tunizijec, star kakih 40 let, je v domovini trpel revščino, najhušo bedo, bil je preganjan, ni užival pravic, zato je zbežal in se kot prebežnik obrnil na italijansko državo, demokratično in civilno, da bi užival pravice prostega človeka. »Tu pa me je pričakalo še večje trpljenje. Zaprt sem kot divja žival, prisiljen sem spati na tleh, dovoljeno mi je, da diham zrak sveta le petnajst minut na dan. Prosim vas, rešite me takšne muke,« je zapisano v pismu, ki ne more in ne sme nikogar pustiti ravnodušnega.

»Tukaj ugašata naše življenje in naša človečnost.« To je edino sporočilo, ki je včeraj prišlo iz bližnjega centra CARA, kjer so na dolgotrajnem čakanju prosili azila v Italiji; skupno jih je okrog 90, med njimi so družine z otroki, nekateri otroci so se celo tam rodili, eden ali dva obiskujeta šolo v Gradišču. Čeprav lahko izstopajo iz centra, režim v njem pa je milejši v primerjavi s CIE, si več ne upajo povedati, da ne bi za to plačevali posledic. (ide)

GORICA - Srečanje na pokrajini

Prekerni šolniki za pravične kriterije

Prekerni šolniki zahtevajo zamrznitev lestvic, pri čemer opozarjajo, da ne nameravajo ustvarjati sporov med severom in jugom države, pač pa želijo le zagotoviti transparentnost in pravičnost kriterijev za pridobitev staležev. Včeraj so se predstavniki koordinacije prekernih šolnikov iz dežele Furlanije-Juljske krajine sestali s pokrajinsko odborico za delo Bianco Della Pietra in ji pojasnili, da novi kriteriji šolske ministric Mariastelle Gelmini omogočajo vključevanje na lestvice tudi šolnikom iz drugih krajev Italije, kar naj bi oškodovalo domačine, ki že leta čakajo na stalno zaposlitev. Pri prošnjah za vključevanje na lestvice bodo poleg tega upoštevali kot dokumentarno gradivo tudi izjave samih interesentov, za katere je po mnenju goriških prekernih šolnikov nujno treba preveriti, ali odgovarjajo resnici.

Po srečanju je Della Pietrova opozorila, da je šolsko ministrstvo v zadnjih časih poskrbelo zgolj za nejasna pravila in za krčenje finančnih sredstev, zaradi česar je izgubilo službo veliko učnega in neučnega osebja. »Nedorečeno stanje povzroča veliko težav tudi študentom, saj ni nikakor zagotovljena didaktična kontinuiteta,« je poudarila pokrajinska odborica, prekerni šolniki pa so opozorili, da so vložili priziv na upravno sodišče, saj zahtevajo, naj se glede staležev upoštevajo določila ministrskega odloka 296 iz leta 2006, ne pa nedavne novosti rimskega ministrstva za šolstvo.

GORICA - V četrtek

Občinski svet še zadnjič o EZTS

Potem ko sta Enotno pojasnjevalno prilogo h konvenciji in statutu Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) pred kratkim sprejela tako novogoriški mestni svet kot občinski svet v Šempetru-Vrtojbi, bo v četrtek na vrsti še občinski svet v Gorici; o tem bo govor takoj po županovih sporočilih in svetniških vprašanjih. »Gre bolj za dejanje doslednosti kot pa za dolžnost, saj bi goriška občina lahko poslala vso dokumentacijo v Rim le z županovim podpisom,« je pojasnil odbornik Guido Germano Pettarin, ki upa, da se bo v mestni skupščini našlo čim večje soglasje, podobno kot v Novi Gorici in Šempetru-Vrtojbi, kjer je zelena luč prišla brez pripomb in s soglasjem svetnikov.

»Ne bi bilo dosledno in korektno, da bi se v Gorici o tem ne izrekel tudi občinski svet. Vrh tega ne bi bilo spoštljivo do slovenskih partnerjev, ki so to že opravili. Vsakič ko se sestane mestna skupščina in je soglasje okrog pomembnih vprašanj široko, je to lepa novica za mesto,« pravi Pettarin in o naslednjih korakih dodaja: »Upam, da bomo s tem definitivno izpeljali vse, kar je bilo na nas. Ko bo mimo še seja goriške občinskega sveta, bomo ponovno zbrali vse papirje in jih poslali v Rim, na predsedstvo vlade, kjer bodo vse skupaj spet pregledali in nato registrirali ustanovitev našega EZTS. Obenem bodo opravljeni še koraki za registracijo v Bruslju, ki naj bi bila skoraj istočasna, saj gre za neke vrste avtomatizem.« Kaj pa časi? »Računam na to, da bo prve dni septembra vsega konec.«

Potrditev, da je goriški EZTS že dejstvo, je odbornik Pettarin dobil včeraj v Benetkah, kjer so se zbrali vsi partnerji v skoraj 3,5 milijona evrov vrednem projektu Adria A (Razvoj dostopnosti za oživitvev jadranskega zaledja z gradnjo lahke železnice na čezmejnem območju). Navzoči so bili predstavniki ministrstev Slovenije in Italije, železnic, občin, letališč v Benetkah, Ronkah in Ljubljani ... Preverjali so potek projekta in goriški EZTS, v kolikor je samostojna pravna oseba, obravnavali kot enega izmed nosilcev. (ide)

GORICA

S tračnic zadnji hip rešili žensko

V neposredni bližini goriške železniške postaje so prejšnjo soboto nekaj po 19. uri policisti opazili žensko, ki je sredi tračnic hodila v smeri Krmina. Od postaje je bila oddaljena le kakih sto metrov, agenti iz vrst železniške policije, ki so tam opravljali običajni nadzor, pa so takoj posumili, da z njo nekaj ni bilo v redu in da ima tragične naklepe. Zato so stekli do ženske in jo nemudoma umaknili s tračnic, saj je le nekaj minut zatem po njih pripeljal vlak, ki je vozil iz Vidma proti Trstu. Kasneje se je izkazalo, da si je ženska nameravala vzeti življenje. Čakala je ravno na vlak. Policisti so jo pravočasno rešili s tračnic in poiskali zanj primerno pomoč.

Žensko, 52-letno italijansko državljanko z bivališčem v Gorici, so odpeljali v središče za duševno zdravje v Ulici Vittorio Veneto, kjer so jo zaupali v oskrbo tamkajšnjemu zdravniškemu osebju.

CEGLO - Toča prizadela 500 hektarjev kmetijskih površin, deset milijonov evrov škode

Strah pred izgubo tržnih deležev, upravitelji iščejo pot do pomoči

Do odškodnine zaradi naravne ujme upravičeni le zavarovani kmetje - Vsi ostali morajo čakati na potezo dežele

Poškodovane trte v Ceglem (levo); Mara Černic, Igor Gabrovce in Luciano Patat z Edijem Kebrom v njegovem vinogradu (spodaj)

BUMBACA

Bolj kot zaradi upada proizvodnje v letošnjem letu so po sobotni toči vinarji s Plešivega in iz Ceglega zaskrbljeni zaradi znižane prodaje steklenic grosistom in gostincem, ki se jim obeta ob zaključku letošnje letine in ki bi jih lahko oškodovala tudi v prihodnjih letih. Če ne bodo uspeli poslati na tržišče zadostne količine vina, se bodo trgovci obrnili na njihove konkuren-te, za vinarje s Plešivega in iz Ceglega pa ne bo enostavno ponovno pridobiti izgubljenih tržnih deležev.

Na Krminskem ter na prizadetih območjih občin Koprivno in Dolenje, kjer je toča poškodovala vinograde zlasti v zaselku Rutarji, je v teh dneh vroča tema tudi pridobitev odškodnin. Zaradi tega se je včeraj pokrajinska podpredsednica Mara Černic v spremstvu krminskega župana Luciana Patata odpravila na Plešivo in v Ceglo, kjer se je ob prisotnosti deželnega svetnika Igorja Gabrovca, predsednika pokrajinske komisije za okolje Luca Bigota in direktorja kmečke stanovske organizacije Coldiretti Adriana Gala srečala s tamkajšnjimi vinarji. Upravitelj se je pridružil pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti Julijan Čavdek.

»Vinarska podjetja, ki so utrpela škodo, bodo morala vložiti na občine dokumentacijo, nakar bodo občinske uprave lahko zaprosile državo za pridobitev prispevkov za odpravljanje škode, ki jo je povzročila naravna ujma. V tem primeru bodo imeli do odškodnin pravico le vinogradniki, ki so zavarovani, vsi ostali - in teh je večina - pa ne bodo dobili niti evra,« pojasnjuje Mara Černic in nadaljuje: »Zato se ogrevamo, da bi našli tudi politično rešitev zadevi. Pritisniti bo treba na deželo, da bo v rebalans proračuna vključila finančno postavko, ki bi zagotovila odškodnino prizadetim vinogradnikom. Podoben postopek je bil svojčas opravljen za sovedenjsko občino, ki so jo prizadele poplave.« Černičeva poudarja, da goriška pokrajina podpira zahteve kmetov, in pojasnjuje, da je za jutrišnji dan sklicala zeleno omizje, na katerem se bo pogovorila z župani občin Krmin, Dolenje, Moš, Koprivno in Fara ter s predstavniki kmečkih stanovskih organizacij Coldiretti, CIA, Confagricoltura in Kmečka zveza. Černičeva omenja še tretjo možnost za zagotovitev pomoči vinogradnikom. »Obstaja tudi deželni zakon, ki krije škodo na rastlini. Z župani bomo preverili, ali bi prišel v poštev tudi v tem primeru,« pravi odbornica, ki se bo v četrtek odpravila v Trst k deželnemu odborniku za kmetijstvo Claudiu Violinu; spremljal jo bo Gabrovce. Černičeva ugotavlja, da je toča prizadela 500 hektarjev kmetijskih površin, najhujše posledice pa bodo plačevali v Ceglem in na Plešivem; Coldiretti ocenjuje, da je škoda za 10 milijonov evrov.

V nedeljo so si prizadeta območja ogledali tudi predstavniki Kmečke zveze, ki je že odposlala pismo prizadetim občinam. V njem je pozvala občinske upravitelje, naj sprožijo vse potrebne postopke, ki bodo omogočili kmetom koriščenje prispevkov za odpravljanje posledic neurja. Tudi pri Kmečki zvezi ugotavljajo, da je toča najbolj prizadela vinograde, nekaj škode pa je tudi na kmetijskih objektih, kot so na primer rastlinjaki in tople grede. (dr)

GORIŠKA BRDA - Neurje zajelo obmejni pas od Nebla do Doljnega Cerovega

Uničenih več vinogradov

Pred leti je bilo zavarovanih 300 kmetij, zdaj jih je zaradi slabih pogojev zavarovanja le 60 - Škoda na trtah se bo poznala tudi prihodnje leto

Tudi vinogradniki na slovenski strani Goriških Brd so obupani zaradi škode, ki jo je povzročila polnočna toča iz petka na soboto. »Veliko tistih, ki se oglašijo pri nas in pripovedujejo, koliko škode imajo v svojih vinogradih, imajo pri tem solzne oči,« pravi Goran Jakin, iz svetovalne službe Vinske kleti Goriška Brda. Nič čudnega, saj so nekateri tudi ob ves pridelek, posledica tega bodo finančne težave nekaterih vinogradnikov, ki se preživljajo s tem, trte pa so ponekod tako poškodovane, da se bo to poznalo tudi še pri naslednji letini.

Po prvih ocenah je v Goriških Brdih toča oklestila med 300 do 350 hektarjev vinogradov, 10 hektarjev breskovih nasadov in oljčnikov. »Škoda je od nič do 100-odstotna, nekateri vinogradi so povsem uničeni. Zajelo pa je obmejni pas: Neblo, Barbana, Fojana, Plešivo, Ceglo, Medana, Vipolže in Dolnje Cerovo,« našteva Jakin.

Tudi briški vinogradniki, podobno kot vipavski sadjarji, o katerih smo poročali v nedeljo, večinoma niso zavarovali pridelka. Razlog je isti: zaradi zavarovalnih pogojev, ki so za kmete praktično neuporabni, kot sami povedo. »Zadnji dve leti so pogoji zavarovanja za kmete zelo slabi, zato se jih zelo malo odloči za to. Pred leti je bilo zavarovanih preko 300

kmetij v Brdih, informacijo imam, da jih je letos le še 60,« povzema Jakin težave tamkajšnjih vinogradnikov in sadjarjev. »Prav zato bomo skušali doseči pri državi oziroma zavarovalnicah, da se ukrepov oziroma interventnih zakonov ne bi sprejemalo za vsako področje posebej, ampak raje celovito, z neko zavarovalno premijo, da bi lahko kmetje zavarovali pod normalnimi pogoji.«

»Tudi na občini Brda bomo pristopili k temu apelu, ki ga nameravamo nasloviti na kmetijsko ministrstvo. Pogoji za zavarovanje so za kmete nesprejemljivi, zavarovalne premije so previsoke. Ne gre pa le za to točo in to škodo, temveč tudi za bodočnost Brd in za to, da so mladi, ki se ali se še bodo začeli ukvarjati z vinogradništvom in sadjarstvom, sploh motivirani,« opozarja Oskar Kristančič, predsednik občinske komisije za kmetijstvo.

»V najhujših primerih se bo škoda na trtah poznala še naslednje leto. Les je že toliko olesenel, rane so pa tako velike, da se do naslednjega leta ne bodo zacelile, ni pretoka asimilatov,« še pojasnjuje Jakin in dodaja, da bo izpad prihodka velik predvsem pri t.i. »čistih kmetijah«, kjer živijo od tega. Grozdja ne bo, torej ne bodo imeli kaj prodati.

Katja Munih

CEGLO - Vinogradniki upajo v sonce

Zavarovalnice ne upoštevajo kakovosti

»Na Ceglem bo upad pridelka od osemdeset do stooctostot, veliko pa je odvisno od prihodnjih dni. Če bo posijalo sonce, se bo rešilo grozdje, ki ni tako poškodovano, drugače pa bodo grozdi zaggnili,« pravi mladi vinar Kristian Keber in pojasnjuje, da je na Ceglem osem vinogradnikov, ki vino stekleničijo, veliko pa je takih, ki grozdje prodajo. Za tiste, ki stekleničijo - med temi je tudi Keber, predstavlja veliko težavo tudi izguba tržnih deležev zaradi znižane proizvodnje vina. Negativne posledice toče bi se tako lahko poznale tudi v prihodnjih letih, zato pa bodo morali oškodovani vinarji toliko več vlagati v marketing, da bi kupci zaradi znižane proizvodnje ne pozabili na njihova vina. Keber in ostali Brici po drugi strani priznavajo, da so kmetje in vinogradniki odvisni od vremenskih razmer, prej ali slej pa je treba plačati davek toči. Nazadnje se je to zgodilo leta 1985, ko so bila ledena zrna tako velika, da so močno oškodovala trte. Letos k sreči ni bilo tako, kar razlaga tudi Damian Princic, lastnik posestva Colle Duga na Ceglem. Po njegovih besedah bo upad proizvodnje na nekaterih trtah stooctosten, v manj izpostavljenih legah pa škoda naj ne bi bila tako velika.

»Za trte, ki imajo potolčenih petdeset odstotkov grozdja, je vse odvisno od vremena. Če bo posijalo sonce, bomo očistili poškodovane grozde, tako da nekaj pridelka bo,« pravi Princic in razlaga, da imajo skoraj vsi vinogradniki del vinogradov tudi v drugih krajih, kar jim bo zagotovilo, da bodo vsekakor proizvedli nekaj vina. Princic je med tistimi vinogradniki, ki niso zavarovani, saj pravi, da so zavarovalnine zelo drage, povračila za škodo po toči pa izračunajo na podlagi kvantitete, ne pa kvalitete, ki je v Brdih vrhunska. Zaradi tega se po nje-

Poškodovani grozdi

BUMBACA

govih besedah briškim kmetom ne izplača plačevati zavarovalnin, ki so izračunane po meri vinogradov, v katerih dajejo prednost količini pridelanega grozdja. Princic nazadnje razlaga, da bodo imeli v prihodnjih mesecih in tednih kar nekaj dela tudi v poškodovanih vinogradih, ki jih bo treba najprej poškopirati z bakrom, potem pa obdelovati, kot da bi bili polni grozdja.

Organizacija Coldiretti je že pripravila prve ocene škode, ki naj bi presegle deset milijonov evrov. Toča je prizadela tudi nasade koruze in soje, čeprav je seveda največja škoda na vinogradih, na katerem pridelujejo vina, ki veljajo za ena izmed najboljših v Italiji. Kot zanimivost naj zapišemo, da je lani revija Gambero rosso v FJK podelila najvišje priznanje treh čas (»Tre calici«) 31 vinarjem; med njimi jih je kar šest iz Ceglega, dva pa s Plešivega. (dr)

Goran Jakin ob uničenem pridelku

FOTO KM.

5.

Katja Kjuder

Proti koncu 19. in v začetku 20. stoletja so Francozi odločno in včasih tudi nasilno zatirali vietnamski nacionalizem. Po letu 1920 so nastala nova gibanja, katerih cilj je bil izgnati Francoze in ustanoviti republiko. Nekatera so temeljila na komunističnih načelih, tri, Cao Dai, Hoa Hao in manj znano Binh Xuyen, ki so nastala na ozemlju mekonške delte in Saigona, pa so bila verskega značaja. Njihov cilj ni bil le izgon tujcev, v deželi so hotela uvesti oblast verskih voditeljev, kar je bilo za Vietnam nekaj popolnoma novega. V petdesetih letih 20. stoletja je južnovietnamski diktator Diem z ameriško pomočjo uničil njihovo vojaško silo. Po združitvi države leta 1975 je komunistična oblast priprla številne verske voditelje ter ločinam odvzela zemljišča. Čez dobrih deset let pa so jim jih vrnil.

Okrog poldne se je gruča turistov vsula iz avtobusa in se skozi prostran park, ki so ga preplavljali številni prodajalci in obiskovalci, odpravila do katedrale, ki so jo začeli graditi v tridesetih, dokončali pa v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Obstala sem pred nenavadno rokokojsko katedralo, v kateri so združene arhitekturne posebnosti francoske cerkve, kitajske pagode in londonskega muzeja voščenih lutk gospe Tusaud. Že sama arhitektura kaže na sinkretistično naravo verstva, ki poleg katolištva in budizma upošteva tudi konfucianizem, taoizem in tradicionalno čaščenje duhov in prednikov. Cao Dai je pravzaprav poskus oblikovanja idealnega verstva, v katerem bi se spojile laične in verske filozofije Vzhoda in Zahoda.

mreč čakal ogled še ene vietnamske posebnosti, to so podzemeljski rovi v Ku Čiju, ki so kakih trideset kilometrov od Sai-

vse do kampučijske meje, je postala v šestdesetih letih prava legenda. Vietkongovcem je omogočila nadzor in povezavo med posameznimi kraji, gverili pa nenadne napade tudi znotraj samih ameriških baz in nato hiter umik, izginili so brez najmanjšega sledu. Na samem območju Ku Čija je bilo preko dvesto kilometrov podzemnih rogov.

Na začetku leta 1963 je saigonski režim ukazal gradnjo strateških vasi, v katere so preselili prebivalce iz območij, ki so jih nadzorovali komunisti. To so bila utrjena taborišča, ki so jih obdajale vrste ostrih bambusovih kolov. Podzemni rovi pa so vietkongovcem omogočali, da so se vtiho tapili v naselja in jih nadzorovali. Američani so opravili vrsto pohodov, da bi odkrili in uničili to podzemeljsko mrežo. Pri tem pa so imeli ogromno žrtev, saj je na tem predelu kar mrgolelo najrazličnejših pasti. Ker niso bili uspešni, so se odločili za silna bombardiranja, ki so te kraje spremenila v to kar je nekdo imenoval "najbolj bombardirano, obsipano z izstrelki, s plinom zastrupljeno, ogolelo in nasploh uničeno ozemlje v vsej vojni zgodovini". V poznih šestdesetih letih so to območje prerešetal izstrelki zloglasnih bombnikov B52 in uničili večino tunelov, z njimi pa tudi vse kar je bilo nad njimi. Rove, ki jih ameriške bombe niso razdejale, se še danes prepletajo pod zemljo, iz katere poganjajo mlada drevesa. Z novim življenjem so se po končani vojni v te kraje naselili tudi domačini. Kemični strupi pa so ostali v zemlji kot še vedno živ spomin na to tragično obdobje vietnamske zgodovine.

Z manjšo skupinico turistov, sem se počasi vlekla pod zemeljskimi oboki, ki so

Po deželi visečih mrežic

jih v zadnjih letih baje nekoliko razširili in tako prilagodili velikosti oziroma debelosti zahodnih turistov. Prvotno so bili namreč veliko ožji in le drobna ter gibčna telesa Vietnamcev so se lahko pomikala po njih. Že krajši postanek v teh podzemeljskih rovih, priča o skrajno težkih življenjskih razmerah, ki so jih morali prenašati Vietnamci. Dovolj zgovorne so tudi številke: od 16 tisoč borcev, ki so se vojskovali na tem ozemlju, samo šest tisoč je dočakalo osvoboditev domovine.

(se nadaljuje)

Na sliki zgoraj
tajni vhod
v podzemni rov
na območju
Ku Čija, na levi
podzemni rov
in spodaj
verniki
v katedrali
sinkretistnega
verstva Cao Dai

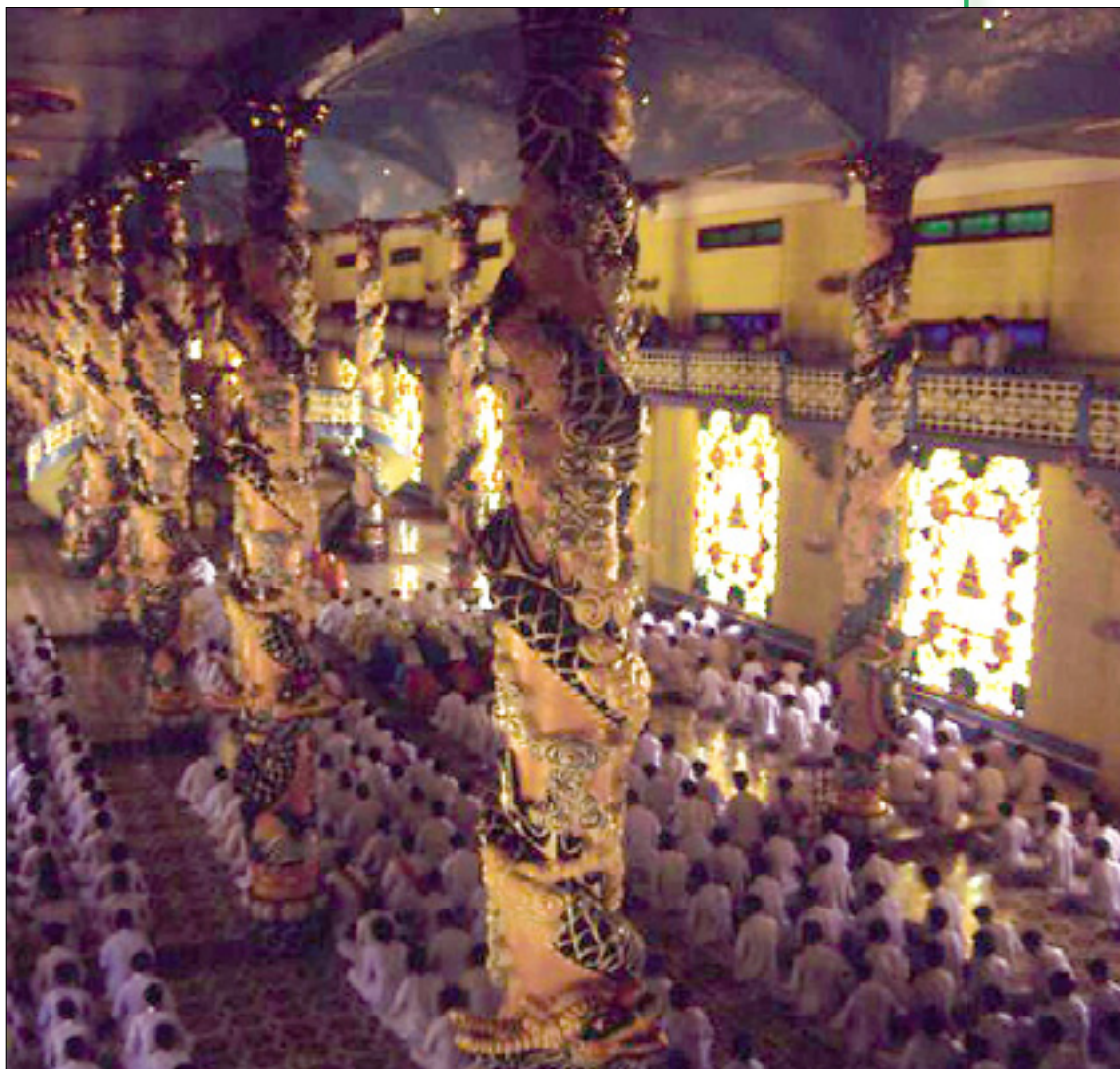
Opoldanski obred se je že začel, ko se je ob pomoči prijaznih vernic dolga vrsta turistov še vila po stopnicah in se razporejala po notranjem balkonu, s katerega je bil enkratni pogled na veliko dvorano, kjer so bili razporejeni verniki v belih haljah in z belimi trakovi okrog čela. Prerinila sem se do muzikantov, ki so na koro s tradicionalnimi vietnamskimi glasbili spremljali dokaj monotono petje vernikov, ki se je ubrano razlegalo po veliki katedrali in bližnji okolici. Taki obredi, kjer se petje prepleta s priklanjanjem, prižiganjem kadil, darovanjem pijače in cvetja, se neprenehoma vrstijo vsakih šest ur, vse od šestih zjutraj. Verniki, ki jih je v Vietnamu približno dva milijona, množično zahajajo k molitvi v upanju, da jih bo to rešilo reinkarnacije.

Obred se je končal. S kančkom zaskrbljenosti sem prišla do izhoda, kjer sem ob vstopu pustila svoje čevlje. Prav odleglo mi je, ko sem v morju najrazličnejše obutve, od ponošenih plastičnih vietnamskih opank do dragih timberlandovih gojzarjev, zagledala tudi svoje, že pošteno umazane, korejske superge.

Enodnevni turistični izlet je imel mo- to: dve muhi na en mah. Po kosilu, nas je na-

gona. Naš vietnamski vodič je bil nekdanji vojak južnovietnamske armade in se je v šestdesetih letih od ameriških vojakov prav dobro naučil angleško. Ta mu sedaj služi, da lahko vodi turiste po Vietnamu. Zaradi poskovanja v južnovietnamski armadi je po vojni več let preživel v prevzgojnih taboriščih, kjer so se znašli nekdanji kolaboracionisti. S ponosom je razkazoval turistom album iz svojih vojaških let. Na nekaterih slikah je vpleten v akcije, pri katerih so sodelovali tudi ameriški vojaki. Kljub svoji protikomunistični drži, pa je o vietkongovcih in zgodovini rogov govoril spoštljivo, saj tudi ni mogel drugače, če je hotel obdržati službo.

Prostrane podzemeljske rove, tisti v Ku Čiju predstavljajo le majhen del celote, so začeli v poznih štiridesetih letih 20. stoletja graditi borci vietnamske osvoboditve, poznani kot Vietminh, ko so se borili proti Francozom. Gradili pa so jih še naslednjih petindvajset let, ko so prišli v Vietnam ameriški vojaki. Bili so odgovor revno opremljene kmečke vojske na sovražnikov visoko razvit tehnološki arzenal. Mreža rogov, ki se je na vrhuncu svoje dejavne uporabnosti raztezala od južnovietnamske prestolnice

VREMENSKA SLIKA

Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7 in 13 uri.

Obsežno ciklonsko območje se zadržuje nad osrednjo Evropo; nad našo deželo se zato nadaljuje nestabilno vreme. Jutri zvečer nas bo dosegla nova vremenska fronta.

Nad večjim delom osrednje Evrope in severnim Sredozemljem se zadržuje višinsko jedro hladnega in vlažnega zraka. Z vzhodnimi vetrovi v nižjih zračnih plasteh priteka nad Slovenijo razmeroma hladen zrak.

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzhaja ob 5.41 in zatone ob 20.41
Dolžina dneva 15.00

LUNINE MENE

Luna vzhaja ob 1.16 in zatone ob 17.13

PLIMOVANJE

Danes: ob 3.12 najnižje -53 cm, ob 9.48 najvišje 21 cm, ob 14.48 najnižje -2 cm, ob 20.27 najvišje 41 cm.
Jutri: ob 3.42 najnižje -60 cm, ob 10.19 najvišje 27 cm, ob 15.20 najnižje -4 cm, ob 21.02 najvišje 44 cm.

BIOPROGNOZA

Manjše vremensko pogojene težave se bodo pojavljale le pri najbolj občutljivih, okrepljeni bodo tudi nekateri bolezenski znaki.

MORJE

Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 26,5 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	 32	2000 m	 16
1000 m	 24	2500 m	 13
1500 m	 19	2864 m	 12

UV INDEKS

UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8 in v gorah 9.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

NAPOVED ZA DANES

V nižinskem pasu in ob morju bo prevladovalo spremenljivo vreme; predvsem ob morju in na Kraški planoti ni povsem izključena kakšna krajevna ploha ali posamezna nevihta. V hribih bo spremenljivo oblačno z verjetnimi plohami ali krajevnimi nevihtami od popoldneva.

Popoldne bo zmerno do pretežno oblačno in povečini suho. Temperature bodo od 14 do 19, na Primorskem do okoli 23 stopinj C. Jutri bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo. V hribovitem svetu bodo popoldne možne posamezne plohe. Najnižje jutranje temperature bodo od 7 do 13, ob morju okoli 17, najvišje dnevne od 18 do 23, na Primorskem do 25 stopinj C.

NAPOVED ZA JUTRI

Dopoldne bo v nižinskem pasu in ob morju pretežno jasno vreme, v hribih pa spremenljivo. Pozno dopoldne se bo postopoma pooblačilo, začele se bodo pojavljati plohe in nevihte, sprva v hribih, proti večeru pa tudi v nižinskem pasu in ob morju. Na obali bo pihal zmeren jugo.

Jutri bo sončno, začel bo pihati jugozahodni veter. Popoldne in v noči na četrtek se bo oblačnost od zahoda povečala, predvsem v zahodni in južni Sloveniji se bodo začele pojavljati krajevne plohe in nevihte. V četrtek bo spremenljivo do pretežno oblačno s krajevnimi padavinami, deloma nevihtami.

GLASBA - Pevka je svetovno slavo dosegla z albumom Back to Black

Glasbeni svet užaloščen ob smrti Amy Winehouse

LONDON - Britanska pevka Amy Winehouse, ki so jo v soboto našli mrtvo v njenem stanovanju v Londonu, po besedah svoje matere že dan prej ni bila videti dobro, so v nedeljo poročali britanski mediji. Oboževalci pred njen dom v Londonu še naprej prinašajo šopke rož in sporočila.

Pevka, ki je svetovno slavo dosegla z albumom "Back to Black", za katerega je prejela kar pet grammyjev, se je že dlje časa borila z odvisnostjo od drog in alkohola. Sunday Mirror je povzel besede pevkine matere Janis Winehouse, ki je dejala, da je najbrž "le še vprašanje časa", kdaj bodo naši njeno hčerko mrtvo. "Vendar pa je odšla tako na hitro, da tega še vedno nisem dojela," je Weinhouseova dejala za časnik.

Medtem so včeraj sodno preiskavo o smrti pevke preložili na oktober. Vzroka smrti uradno niso sporočili, policija pa je poudarila, da ni umrla v sumljivih okoliščinah. Mrliški oglednik je včeraj izvedel obdukcijo, katere rezultati naj bi bili znani danes. Policija je sporočila, da so prizorišče smrti preiskali in da niso našli ničesar sumljivega.

Pevkina družina pa je v sporočilu za javnost zapisala: "Naša družina je bila z izgubo Amy oropana čudovite hčerke, sestre, nečakinje. V naših življenjih je nastala velika praznina."

Igralec Russell Brand, nekdanji odvisnik od drog, je pevki napisal dolgo posvetilo, v katerem je pozval medije in družbo, da je potrebno spremeniti pogled na odvisnost - "ne kot zločin ali romantično pretvarjanje, temveč kot bolezen, ki ubije", je zapisal. Ameriška pevka in tekstopiska Carole King, avtorica pesmi "Will You Love Me Tomorrow", ki jo je posnela tudi Winehouseova, je za BBC dejala, da je njena izvedba izjemna in da je pevki hvaležna, da jo je posnela. "Upam, da je našla mir, kjerkoli je že," je dodala. Producent njenega drugega albuma Mark Robinson pa je izjavil: "Z njo sva bili sorodni duši, bila mi je kot sestra. To je eden najbolj žalostnih dnevoev mojega življenja." The Dap-Kings, zasedba s katero je Amy

Šopki rož pred domom Amy Winehouse v Londonu

ANSA

posnela svoj drugi album "Back to Black", je ob pevkini smrti zapisala: "Bila je nekaj posebnega in imeli smo srečo, da smo lahko sodelovali z njo. Vedno nam je bilo v veselje delati z njo tako v studiu kot zunaj njega. S svojim glasom in osebnostjo je razveseljevala mnoge. Prava tragedija je,

da nas je tako zgodaj zapustila, ko pa bi lahko glasbi še toliko dala." Album "Back to Black" je po pevkini smrti zavzel prvo mesto v spletni glasbeni trgovini iTunes, prodaja njenih dveh albumov pa se je po podatkih Official Charts Company od petka do sobote povečala za 37-krat, še poročajo agencije. (STA)

GLASBA - Sinoči z opero Tannhäuser

V Bayreuthu se je začel 100. Wagnerjev festival

BAYREUTH - V Bayreuthu na Bavarskem se je včeraj s premiero opere Tannhäuser začel festival glasbe Richarda Wagnerja, eden največjih opernih festivalov na svetu, ki ga nekateri označujejo za "mater vseh sodobnih festivalov". Do 28. avgusta se bo zvrstilo 30 uprizoritev petih Wagnerjevih glasbenih dram ter za otroke prirejena tetralogija Nibelunški prstan.

Ljubitelji Wagnerja Pevsko tekmovanje na Wartburgu, kot se glasi podnaslov Tannhäuserja, letos videvajo v novi postavitvi. Zanj je poskrbel režiser Sebastian Baumgarten, ki je s to veliko romantično opero debutiral na bayreuthskem Zelenem griču. Enako velja za dirigenta Thomasa Hengelbrocka. V naslovni vlogi poje Šved Lars Cleveman, ki je domač tako v operni kot rock glasbi.

Poleg novega Tannhäuserja bo na festivalu mogoče videti "stare" postavitve Lohengrina v inscenaciji Hansa Neuenfelsa z dirigentom Andrisom Nelsonsom, Tristana in Izolde v interpretaciji Christoph Marthalerja pod taktirko Petra Schneiderja, Parsifala v režiji Stefana Herheima in pod vodstvom Danieleja Gattija ter Mojstrov pevcev nürnberških. S to opero je pred štirimi leti kot režiserka na Zelenem griču debutirala festivalska vodja Katharina Wagner - ta festival vodi skupaj s polsestro Evo Wagner Pasquier, za dirigentskim pultom bo Sebastian Weigle. V projektu Wagner za otroke bodo letos izvedli tetralogijo Nibelunški prstan. Mladi režiser iz Münchna Maximilian von Mayenburg in dirigent Hartmut Keil sta to monumentalno 15-urno delo zgostila v otrokom prijaznih 90 minut.

Richard Wagner je zamisel za festival prvič javno omenil po predmarčni revoluciji. Mecena za izgradnjo gledališča je našel v bavarskem kralju Ludviku II., postavili so ga v Bayreuthu. Prvič je festival potekal leta 1876, ko so uprizorili ciklus Nibelunški prstan, letos torej mineva 135 let od njegove prve izvedbe. Vendar pa bo letos zabeležil šele svojo stoto sezono, saj je bil v prvih letih večkrat prekinjen zaradi finančnih težav, prav tako ga, v celoti kar 17 let, niso prirejali med in po obeh svetovnih vojnah

V madridskem Pradu čez poletje razstava krajin

MADRID - V madridskem muzeju Prado je čez poletje na ogled razstava, posvečena krajini. Pod naslovom Rim: Narava in ideal, krajina 1600-1650 je predstavljene več kot 100 del. Razstava je že bila na ogled v pariškem razstavišču Grand Palais. V Madridu bo odprta do 25. septembra. Razstava je eden najambicioznejših projektov muzeja Prado v zadnjih letih. Nastala je v tesnem sodelovanju s pariškim muzejem Louvre. V želji, da prikažejo najbolj reprezentativni izbor krajin iz obravnavanega obdobja, so dela za razstavo pridobili iz 50 različnih virov.

Krajina je do poznega 16. stoletja pri umetnostnih teoretikih veljala za manjvreden umetniški žanr. Pogosto so jo tudi obravnavali kot posebnost, omejeno na slikarje, ki so s severne Evrope prišli v Italijo. V Rimu je vzporedno živel več različnih tradicij, na podlagi katerih so se izoblikovali najpomembnejši trendi znotraj tega žanra - arheološka krajina, naturalistična krajina in drugi. Prototip harmonično strukturirane krajine je razvil Annibale Carracci, nato pa so ga naprej razvijali bolonjski slikarji, med njimi Domenichino in Francesco Albani. Slednji je ta žanr obogatil z literarnimi referencami, Paul Bril pa je izoblikoval še nove tipe krajin, kot sta denimo morska krajina ali žanrski prizori z ribiči. Bril in drugi antwerpski slikarji, med njimi Jan Brueghel in Sebastian Vrancx, so antwerpsko krajino 16. stoletja modernizirali skozi stik z naravnim okoljem v Italiji.

V razvoju krajine pa je imel pomembno vlogo tudi nemški slikar Adam Elsheimer, ki je deloval v Rimu med letoma 1610 in 1620 in ki je v svoje krajine uvedel majhne figurice ter druge elemente, pa tudi literarne reference. Na razstavi so pomembno mesto namenili delom Clauda Lorraina in Nicolasa Poussina, vodilnih predstavnikov tega žanra, ki sta imela pomembno vlogo pri novem vrednotenju krajine. (STA)